

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล
ตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

นางสุชาลินี พลเศพย์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2558

**People's Participation in Sub-District Development Planning of
Sanom Municipal Sub-District, Sanom District, Surin Province**

Mrs. Sutasinee Phonsep

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Public Administration
School of Management Science
Sukhothai Thammathirat Open University

2015

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล
ตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์
ชื่อและนามสกุล นางสุธาสินี พลเศพย์
แขนงวิชา บริหารรัฐกิจ
สาขาวิชา วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. พนมพัทธ์ สมิตานนท์

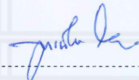
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2559

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร. พนมพัทธ์ สมิตานนท์)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร. จำเนียร ราชแพทยาคม)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรีย์ เข้มทอง)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

ชื่อการศึกษา ค้นคว้าอิสระ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม
อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

ผู้ศึกษา นางสาวสุธาสิณี พลทรัพย์ รหัสนักศึกษา 2563000013 **ปริญญา** รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. พนมพัทธ์ สมิตานนท์ **ปีการศึกษา** 2558

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม (2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลสนม (3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม และ (4) ปัญหาและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม

ประชากรคือ ประชาชนที่อายุมากกว่า 18 ปีบริบูรณ์ อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 5,075 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 371 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า (1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในองค์ประกอบแต่ละด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ (2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลสนม ได้แก่ การให้คุณค่าทางสังคมต่อสมาชิกสภาเทศบาล การได้รับการสนับสนุนและการยอมรับ ความตระหนักของตัวสมาชิกสภาเทศบาลต่อการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น ด้านคุณลักษณะด้านคุณธรรมของนายกเทศมนตรี คุณสมบัติด้านความสามารถของนายกเทศมนตรี ความเข้มแข็งของชุมชน และความใส่ใจในกิจกรรมของชุมชน (3) ปัจจัยด้านคุณลักษณะด้านคุณธรรมของนายกเทศมนตรี คุณสมบัติด้านความสามารถของนายกเทศมนตรี การให้คุณค่าทางสังคมต่อสมาชิกสภาเทศบาล ความตระหนักของตัวสมาชิกสภาเทศบาลต่อการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น ความใส่ใจในกิจกรรมของชุมชน ความเข้มแข็งของชุมชน และการได้รับการสนับสนุนและการยอมรับ มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม และ (4) ข้อเสนอแนะจากการศึกษาพบว่า ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนมในทุกกระบวนการให้มากขึ้น

คำสำคัญ ปัจจัย การมีส่วนร่วมของประชาชน เทศบาลตำบลสนม การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล
แผนพัฒนาท้องถิ่น

Independent Study title: People's Participation in Sub-District Development Planning of Sanom Municipal Sub-District, Sanom District, Surin Province

Author: Mrs. Sutasinee Phonsep; **ID:** 2563000013; **Degree:** Master of Public Administration;

Independent Study advisor: Dr. Phanompatt Smitananda; **Academic year:** 2015

Abstract

The purposes of this study were to study: (1) the opinion about the level of people's participation in Sub-District Development Planning of Sanom Municipal Sub-District; (2) factors related to people's participation in Sub-District Development Planning; (3) relationship between factors and people's participation in Sub-District Development Planning; and (4) problems and suggestion for people's participation in Sub-District Development Planning.

The sample was 371 people who were over 18 selected from the population total of 5,075 by accidental sampling method. Questionnaire was used for data collection. Statistics used for data analysis involved with frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson correlation coefficient.

The results of the study showed that: (1) level of people's participation was in the medium level, considering the components in all aspects which were, arranged in descending order, the mutual interest, participating in decision, participating in monitoring, examination and evaluation and participating in the operation; (2) factors related to people's participation in Sub-District Development Planning were social value of the municipal members, support and acceptance, awareness of the municipal members to the development, moral qualification of the mayor, community's strength and attention of community activities; (3) moral qualification of the mayor, ability qualification of the mayor, social value of the municipal members, awareness of the municipal members to the development, community's strength and support and acceptance negatively related to people's participation in Sub-District Development Planning; and (4) the suggestions from this study was that Sanom Municipality Sub-District should, in every process, include and encourage people as well as give opportunity to people to participate in Sub-District Development Planning of Sanom Municipality Sub-District.

Keywords: Factors, people's participation, Sanom Municipal Sub-District, Sub-District Development Planning

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากอาจารย์ ดร. พนมพัทธ์ สมิตานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำแนะนำและติดตามการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ทุกท่านที่เสียสละเวลาและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

นอกจากนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อนนักศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้การสนับสนุนช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา

สุธาสินี พลเสพย์

สิงหาคม 2559

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	3
กรอบความคิดทางทฤษฎี	4
สมมติฐานการศึกษา	6
ขอบเขตของการศึกษา	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	12
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	12
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	19
แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม	26
ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลสนม	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	52
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	52
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล	57
การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	58

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	60
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์	63
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำ แผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์	69
ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์	75
ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์	82
บทที่ 5 สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	85
สรุปการศึกษา	85
อภิปรายผล	89
ข้อเสนอแนะ	91
บรรณานุกรม	93
ภาคผนวก	98
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	99
ข แบบสอบถาม	101
ประวัติผู้ศึกษา	109

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน	8
ตารางที่ 2.1 แสดงจำนวนประชากรชุมชนต่างๆ ของเทศบาลตำบลสนม	31
ตารางที่ 2.2 แสดงจำนวนประชากรผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ป่วยเอดส์ ของเทศบาลตำบลสนม	32
ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	53
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	60
ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	61
ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา	61
ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ	62
ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้	62
ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นต่อบัณฑิตที่มีความสัมพันธ์กับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์	63
ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของบัณฑิตที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านคุณลักษณะด้านคุณธรรมของนายกเทศมนตรี	64
ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละของบัณฑิตที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านคุณสมบัติด้านความสามารถของนายกเทศมนตรี	64
ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละของบัณฑิตที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านการให้คุณค่าทางสังคมต่อสมาชิกสภาเทศบาล และประชาชน	65
ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละของบัณฑิตที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านความตระหนักของตัวสมาชิกสภาเทศบาลต่อ การดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น	66
ตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละของบัณฑิตที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านความใส่ใจในกิจกรรมของชุมชน	67
ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละของบัณฑิตที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านความเข้มแข็งของชุมชน	67

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.13 จำนวนและร้อยละของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านการได้รับการสนับสนุนและการยอมรับ	68
ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์	69
ตารางที่ 4.15 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	70
ตารางที่ 4.16 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ	71
ตารางที่ 4.17 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	72
ตารางที่ 4.18 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล	74
ตารางที่ 4.19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะด้านคุณธรรมของนายกเทศมนตรีกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	76
ตารางที่ 4.20 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคุณสมบัติด้านความสามารถของนายกเทศมนตรีกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	77
ตารางที่ 4.21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการให้คุณค่าทางสังคมต่อสมาชิกสภาเทศบาลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	78
ตารางที่ 4.22 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักของตัวสมาชิกสภาเทศบาลต่อการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	79

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.23 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความใส่ใจในกิจกรรมของชุมชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น.....	80
ตารางที่ 4.24 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความเข้มแข็งของชุมชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น.....	81
ตารางที่ 4.25 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนและการยอมรับกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น.....	82
ตารางที่ 4.26 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์.....	83

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา	9
ภาพที่ 2.1 ตราสัญลักษณ์ประจำเทศบาลตำบลสนม	30
ภาพที่ 2.2 เปรียบเทียบจำนวนผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์ทั้งหมด กับผู้ที่ได้รับสวัสดิการแล้ว	32
ภาพที่ 2.3 โครงสร้างการบริหารงานของเทศบาลตำบลสนม	34

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกความเป็นธรรมของสังคม การส่งเสริมและพัฒนาการเมือง การปกครอง การพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณภัย และการพัฒนาเมือง และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย เมื่อพิจารณาถึงขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ตามบทบัญญัติกฎหมายอื่นๆ ประกอบด้วยแล้ว ภารกิจและอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย สรุปได้ 4 ประการ คือ 1. ด้านการเมืองการปกครอง รับผิดชอบเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกตั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองทุกระดับ ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การปกครอง และการบริหาร หน่วยราชการส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และการรักษาความมั่นคงของชาติ 2. ด้านเศรษฐกิจ รับผิดชอบเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพและความ เป็นอยู่ของประชาชนซึ่งจะต้องประสานกับส่วนราชการต่างๆ ของกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ นอกจากนี้ ยังรับผิดชอบการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร 3. ด้านสังคม รับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชน และการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม 4. ด้านการพัฒนาทางกายภาพ รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดชุมชน การจัดที่ดิน การให้บริการขั้นพื้นฐานในชนบท การจัดผังเมืองรวม ผังเมืองเฉพาะ และการให้บริการ สาธารณูปโภคในเขตเมือง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทย จัดตั้ง ขึ้นตามนโยบายการปฏิรูประบบราชการของรัฐบาลที่ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการ ต่างๆ ตามพระราชบัญญัติ ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 โดยกำหนดภารกิจอำนาจ หน้าที่และโครงสร้าง ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นให้เป็นราชการบริหารส่วนกลาง มี หน่วยงานในสังกัด จำนวน 3 สำนัก 6 กอง 1 สถาบัน และมีหน่วยงานในสังกัดราชการส่วนกลางซึ่ง ปฏิบัติงานอยู่ในภูมิภาค จำนวน 75 จังหวัด โดยกำหนดให้มีราชการบริหารส่วนภูมิภาค และจัดตั้ง สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดขึ้นในกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่

ประสานงานและปฏิบัติหน้าที่ในฐานะตัวแทนของกรมในราชการส่วนภูมิภาค และสนับสนุนงานตามอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การดำเนินการกำกับ ดูแล และสนับสนุนการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างคล่องตัว และมีประสิทธิภาพ

เทศบาล นับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการปกครองตนเองในประเทศไทย โดยถือกำเนิดขึ้นตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2496 ถือว่าเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานที่สุด อาจกล่าวได้ว่า เทศบาลเกิดขึ้นมาจากการพัฒนาการของสุขาภิบาล เมื่อปี พ.ศ. 2440 รัชกาลที่ 5 ทรงมีพระราชดำริให้ทดลองจัดตั้งหน่วยการปกครองแบบใหม่ในระดับท้องถิ่น เรียกว่า “สุขาภิบาล” และมีการจัดตั้งกรมสุขาภิบาลขึ้นมา สำหรับเจ้าพนักงานที่จะเข้ามากำกับดูแลสุขาภิบาลกรุงเทพฯ นั้น เสนาบดีกระทรวงนครบาลเป็นผู้เลือก ในปี พ.ศ. 2448 สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพทรงทดลองจัดตั้งสุขาภิบาลขึ้นเป็นครั้งแรกที่ตำบลตลาดท่าฉลอม จังหวัดสมุทรปราการ ลักษณะของการดำเนินงานของสุขาภิบาลตลาดท่าฉลอมนั้นเป็นการบริหารงานโดยคณะกรรมการสุขาภิบาล ซึ่งประกอบด้วย กำนันเป็นหัวหน้า ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ช่วย พ่อค้าในเขตสุขาภิบาลเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ โดยให้ข้าหลวงเทศาภิบาลมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลการทำงานของคณะกรรมการสุขาภิบาลและตรวจสอบบัญชี การปกครองรูปแบบสุขาภิบาลถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการปกครองท้องถิ่นไทยถึงแม้การบริหารงานยังไม่ใช่การปกครองตนเองที่แท้จริง เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไปที่ได้จัดตั้งเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2478 โดยการยกฐานะสุขาภิบาลที่มีอยู่ในขณะนั้นขึ้นเป็นเทศบาลตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2496 โดยเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดูแลพื้นที่ในเขตเมืองซึ่งมีลักษณะปัญหาแตกต่างไปจากพื้นที่ชนบท เช่น เรื่องสิ่งแวดล้อม เรื่องที่อยู่อาศัย และเรื่องสิ่งปฏิกูล เป็นต้น สำหรับประเภทของเทศบาล มี 3 ประเภท ได้แก่ เทศบาลตำบล ซึ่งเป็นเทศบาลที่เล็กที่สุด ถัดมาเป็นเทศบาลเมือง และใหญ่ที่สุด เจริญที่สุด คือ เทศบาลนคร ปัจจุบันมีจำนวนเทศบาลทั้งหมด 2,440 แห่ง แบ่งเป็นเทศบาลนคร 30 แห่ง เทศบาลเมือง 176 แห่ง และเทศบาลตำบล 2,234 แห่ง

สำหรับเทศบาลตำบลสนม ขณะนี้ยังมีปัญหาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล เนื่องจากกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาจะมีขึ้นตอนตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 แต่ในทางปฏิบัติการเข้ามามีมีส่วนร่วมของประชาชนหรือการดำเนินการตามขั้นตอนในระเบียบยังคงไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างแท้จริง จึงพบปัญหาการจัดทำโครงการต่างๆ ไม่ใช้ความต้องการของประชาชน ทำให้ประชาชนที่จะเข้าร่วมในการจัดทำประชาคมแผน

มีจำนวนน้อย ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนานั้นมีปัจจัยต่างๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น คุณลักษณะด้านคุณธรรมของนายกเทศมนตรี คุณสมบัติด้านความสามารถของนายกเทศมนตรี การให้คุณค่าทางสังคมต่อสมาชิกเทศบาล ความตระหนักของตัวสมาชิกเทศบาลต่อการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น ความใส่ใจในกิจกรรมของชุมชน ความเข้มแข็งของชุมชน และการได้รับการสนับสนุนและการยอมรับ เป็นต้น

จากสาเหตุดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ โดยสนใจในประเด็นระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล เพื่อให้ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสนมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลสนมมากยิ่งขึ้น เพื่อความเจริญก้าวหน้าของท้องถิ่น และการจัดทำแผนพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ผู้ศึกษามีความประสงค์จะนำข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุง แก้ไข การจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลสนมให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสนองนโยบายของรัฐบาล และพัฒนาให้เกิดประโยชน์กับประชาชนมากที่สุด และมีความยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

2.4 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

3. กรอบความคิดทางทฤษฎี

ผู้ศึกษาได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำและปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม ความรู้ความสามารถ การให้คุณค่าทางสังคมต่อสมาชิกเทศบาล แนวคิดเรื่องความสนใจ และแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม เพื่อนำมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดดังนี้

3.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับคุณธรรม

สุกัญญา ศรีเมืองชน (2533, หน้า 36 อ้างถึงใน วิไลวรรณ ลาขดมยา, ออนไลน์, 2554) ได้ให้ความหมายคุณธรรมว่า “คุณธรรม” คือ คุณ + ธรรมะ คุณงามความดีที่เป็นธรรมชาติ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม ซึ่งรวมสรุปว่าเป็น สภาพคุณงาม ความดี

คุณธรรม หมายถึง หลักการความดีงามแห่งความประพฤติตน และลักษณะของอุปนิสัย อันดีงามที่สนใจของบุคคล มีคุณค่า ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ยึดถือและปฏิบัติตาม เพื่อความเจริญของตนและสังคม เป็นที่ยอมรับของสังคมและบุคคลทั่วไป ซึ่งคุณธรรมนี้เกิดจากการปลูกฝังโดยการได้เห็น ได้ฟัง ได้อ่าน และที่สำคัญที่สุด คือ การได้เห็นพฤติกรรมที่แสดงออกทางคุณธรรมของ ผู้ที่เคารพรักเป็นตัวอย่าง

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ

ในโลกของความเชื่อมโยงของข้อมูล อันทำให้ความรู้ความสามารถในลักษณะของผู้บริหารมีคุณค่ายิ่ง ในเรื่องของเวลาจะต้องไม่เสียเปล่าต่อการสะสมความรู้เพิ่มขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ของการปฏิบัติงานองค์กรให้บรรลุเป้าหมาย จนได้รับความเชื่อถือและความร่วมมืออย่างจริงจัง จากผู้ได้บังคับบัญชา ซึ่งผู้บริหารจะต้องพร้อมต่อการรับรู้เสมอ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายเกี่ยวกับความรู้ความสามารถ หมายถึง การจัดทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้

3.3 แนวคิดเกี่ยวกับการให้คุณค่าทางสังคมต่อสมาชิกเทศบาล

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ (2527, หน้า 2) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการควบคุมใช้และการกระจายทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรี ในฐานะสมาชิกของสังคม ในการมีส่วนร่วมของประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจ การกำหนดชีวิตของตนอย่างเป็นตัวของตัวเอง

3.4 แนวคิดเรื่องความสนใจ

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2539) ได้ให้ความหมายของความสนใจว่า ความสนใจ (Interests) เป็นความรู้สึกที่มีขอบเขต หรือช่วง (Range) จากระดับสูง ของการกระตุ้น (Excitement) และลดต่ำลงมา หรือ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุ สิ่งของ กับระดับความสนใจ เช่น ผู้เรียนสนใจมากเกี่ยวกับวิชาการละคร แต่ไม่สนใจเลยเกี่ยวกับวิชาภูมิศาสตร์ เป็นต้น ตามลักษณะทางด้านจิตวิทยานั้น "ความสนใจ" อาจจะหมายความรวมถึง ผลสะท้อนของพฤติกรรมของเขา เกี่ยวกับสิ่งที่ดึงดูด หรือสิ่งที่ชอบ - ไม่ชอบตามความรู้สึกของเขา ขณะเดียวกัน ในความสนใจนั้นมีความเกี่ยวข้องกับระดับความเข้มของความสนใจ กล่าวคือ ถ้าสนใจเรื่องใดมาก ก็จะแสวงหาในสิ่งนั้นให้บ่อยที่สุดเท่าที่ทำได้ แต่หากเมื่อไร ขาดความสนใจ ก็จะไม่แสวงหาสิ่งนั้นเท่าที่ควร

ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมตามความสนใจของบุคคล ผู้จัดควรที่จะพิจารณาผู้ที่ร่วมกิจกรรมว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความมุ่งหวังในการเข้าร่วมกิจกรรมแบบต่างๆ ไป ไม่ลึกซึ้ง หรือ ต้องการที่จะเรียนรู้ในเชิงลึก เพื่อสามารถจัดได้ตรงกับความต้องการ ได้อย่างแท้จริง

3.5 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

โคเฮน และอัฟฮอฟ (1981: 6 อ้างถึงใน กฤษฎาภรณ์ ยูงทอง, 2555: 27) การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การที่สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและอย่างไร
2. การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ
3. การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

โดยสร้าง โอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือและเข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนา รวมถึงได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนานั้นอย่างเสมอภาค และกล่าวว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนมีหลายประการ ได้แก่

1. อายุและเพศ
2. สถานภาพในครอบครัว
3. ระดับการศึกษา
4. สถานภาพทางสังคม
5. อาชีพ
6. รายได้และทรัพย์สิน

7. ระยะเวลาที่อยู่ในท้องถิ่น และระยะเวลาที่อยู่ในโครงการ
8. พื้นที่ดินที่ถือครอง และสถานภาพการทำงาน

4. สมมติฐานการศึกษา

- 4.1 คุณลักษณะด้านคุณธรรมของนายกเทศมนตรี มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์
- 4.2 คุณสมบัติด้านความสามารถของนายกเทศมนตรี มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์
- 4.3 การให้คุณค่าทางสังคมต่อสมาชิกเทศบาล มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์
- 4.4 ความตระหนักของตัวสมาชิกเทศบาลต่อการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์
- 4.5 ความใส่ใจในกิจกรรมของชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์
- 4.6 ความเข้มแข็งของชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์
- 4.7 การได้รับการสนับสนุนและการยอมรับ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

5. ขอบเขตของการศึกษา

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม ตลอดจนสามารถระบุปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล

5.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ เป็นการศึกษาประชากร และกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนที่อายุมากกว่า 18 ปีบริบูรณ์ อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลสนม ณ ที่ตั้งอำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ เท่านั้น

5.3 ขอบเขตด้านตัวแปร ตัวแปรในการศึกษาประกอบด้วย

5.3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม

- 1) คุณลักษณะด้านคุณธรรมของนายกเทศมนตรี
- 2) คุณสมบัติด้านความสามารถของนายกเทศมนตรี
- 3) การให้คุณค่าทางสังคมต่อสมาชิกเทศบาล
- 4) ความตระหนักของตัวสมาชิกเทศบาลต่อการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น
- 5) ความใส่ใจในกิจกรรมของชุมชน
- 6) ความเข้มแข็งของชุมชน
- 7) การได้รับการสนับสนุนและการยอมรับ

5.3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา

- 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
- 3) ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์
- 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล

5.4 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาได้กำหนดประชากรได้แก่ประชาชนที่อายุมากกว่า 18 ปีบริบูรณ์ และอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 5,075 คน และกลุ่มตัวอย่างของประชากร (Sample Size) ใช้วิธีหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการแทนค่าในสูตรของทาโร ยามานะ (Taro Yamane) กำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ระดับ 0.05 ซึ่งสูตรในการคำนวณที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ

สูตร

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ
 N คือ ขนาดประชากร 5,075 คน
 e คือ ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

$$n = \frac{5,075}{1 + 5,075(0.05)^2}$$

$$n = 371 \text{ คน}$$

ส่วนวิธีการสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยการเลือกตัวอย่างตามหมู่บ้านและเทียบสัดส่วน เพื่อหาขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมในแต่ละหมู่บ้าน และการสุ่มเลือกตัวแทนในแต่ละหมู่บ้านเพื่อตอบแบบสอบถามใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้จากแต่ละหมู่บ้าน

สูตร จำนวนตัวอย่างแต่ละหน่วย = $\frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในหน่วย}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$

ตารางที่ 1.1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน

เขตพื้นที่ศึกษา (หมู่บ้าน)	จำนวนประชากร ในหมู่บ้าน	การคำนวณ	จำนวนตัวอย่าง แต่ละหมู่บ้าน
หมู่ที่ 1 ชุมชนร่วมใจพัฒนา และชุมชนศรีนครร่วมใจ	973	$371 \times 973 / 5,075 = 71.12$	71
หมู่ที่ 2 ชุมชนหนองตาด และชุมชนศรีธาตุสามัคคี	1,044	$371 \times 1,044 / 5,075 = 76.32$	76
หมู่ที่ 3 ชุมชนแสนสมบูรณ์ และชุมชนหนองสิมสามัคคี	983	$371 \times 983 / 5,075 = 71.86$	72
หมู่ที่ 5 ชุมชนโคกสะอาด	705	$371 \times 705 / 5,075 = 51.53$	52
หมู่ที่ 8 ชุมชนหัตถชัยบ้านโดน	523	$371 \times 523 / 5,075 = 38.23$	38
หมู่ที่ 11 ชุมชนบึงนครพัฒนา และชุมชนพัฒนกิจ	847	$371 \times 847 / 5,075 = 61.91$	62
รวม	5,075		371

ที่มา: งานทะเบียนเทศบาลตำบลสนม (เดือนเมษายน พ.ศ. 2558)

5.5 ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้ศึกษาใช้ระยะเวลาในการดำเนินการศึกษา รวมทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ จนแล้วเสร็จเป็นเวลา 5 เดือน โดยเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2559 ถึง เดือนมิถุนายน 2559 ทั้งนี้ ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือน มิถุนายน 2559

5.6 กรอบแนวคิดการศึกษา

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

1. คุณลักษณะด้านคุณธรรมของนายกเทศมนตรี
2. คุณสมบัติด้านความสามารถของนายกเทศมนตรี
3. การให้คุณค่าทางสังคมต่อสมาชิกเทศบาล
4. ความตระหนักของตัวสมาชิกเทศบาลต่อการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น
5. ความใส่ใจในกิจกรรมของชุมชน
6. ความเข้มแข็งของชุมชน
7. การได้รับการสนับสนุนและการยอมรับ

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

- การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา**
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
 2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
 3. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์
 4. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ และประเมินผล

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา

6. นวัตกรรมเฉพาะ

6.1 เทศบาล หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยรูปแบบหนึ่ง มีสภาพเป็นนิติบุคคล มีโครงสร้างการบริหารเป็นฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ มีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ตามขอบเขตการศึกษาคือ เทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

6.2 ประชาชน หมายถึง ผู้มีรายชื่อในทะเบียนราษฎรที่อายุมากกว่า 18 ปีบริบูรณ์ และอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

6.3 คุณลักษณะด้านคุณธรรมของนายกเทศมนตรี หมายถึง หลักของความคิด ความงาม ความถูกต้อง ซึ่งจะแสดงออกมาโดยการกระทำ ทางกาย วาจาและจิตใจของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นหลักประจำใจในการประพฤติปฏิบัติจนเกิดเป็นนิสัยเป็นสิ่งที่มิมีประโยชน์ต่อตนเองผู้อื่นและสังคม

6.4 คุณสมบัติด้านความสามารถของนายกเทศมนตรี หมายถึง ความรู้ ทักษะ และพุดินิสัยที่จำเป็นต่อการทำงานของบุคคล ให้ประสบผลสำเร็จสูงกว่ามาตรฐานทั่วไป

6.5 การให้คุณค่าทางสังคมต่อสมาชิกเทศบาล หมายถึง คุณค่าที่สะท้อนชีวิตของคนในสังคมและสะท้อนวัฒนธรรมที่หมู่คนในสังคมนั้นสร้างขึ้นทั้งที่เป็นรูปธรรม เช่น วัตถุ ศิลปะ และที่เป็นนามธรรม เช่น ประเพณี ความเชื่อ จริยธรรม ค่านิยม

6.6 ความตระหนักของตัวสมาชิกเทศบาลต่อการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง การกระทำที่แสดงว่าทำได้ การรับรู้หรือมีความรู้และความตระหนัก มีความหมายเหมือนกับความสำนึก (Consciousness) ตามขอบเขตการศึกษาคือ ลักษณะที่แสดงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

6.7 ความใส่ใจในกิจกรรมของชุมชน หมายถึง กระบวนการทางประชาชน (cognitive process) ที่เลือกที่จะเข้าไปใส่ใจหรือมีสมาธิในอะไรอย่างหนึ่งเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยที่ไม่สนใจในสิ่งอื่น

6.8 ความเข้มแข็งของชุมชน หมายถึง การที่ประชาชนในชุมชนต่างๆ ของเมืองหรือชนบทรวมตัวกันเป็นองค์กรชุมชน โดยมีการเรียนรู้ การจัดการและการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของชุมชนแล้วถึงได้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน

6.9 นายกเทศมนตรี หมายถึง ผู้มีอำนาจสูงสุดในเทศบาล มีหน้าที่ดูแลเรื่องความสะอาด ถนน ความสะอาดชุมชนตำบล งานบำรุง งานซ่อมแซม ควบคุมกองงานซ่อมแซมรักษา ดูแลรักษา สาธารณูปโภค งานสุขภาพิบาล (ขยะมูลฝอย) รวมไปถึงการดูแลในเรื่องสวัสดิการประชาชน ตามขอบเขตการศึกษาคือ นายกเทศมนตรีตำบลสนม

6.10 สมาชิกสภาเทศบาล หมายถึง สมาชิกสภาเทศบาลซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามขอบเขตการศึกษาคือ สมาชิกสภาเทศบาลตำบลสนม

6.11 การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสนม ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา การตัดสินใจ การเข้าร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ และการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล อย่างเป็นธรรมจากกิจกรรมนั้น ๆ

6.12 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การตัดสินใจ การค้นหาความต้องการ กำหนดทางเลือก การประเมินทางเลือก การตัดสินใจเลือกทางเลือก และการวางแผนเพื่อนำทางเลือกการพัฒนาสู่ภาคปฏิบัติ

6.13 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการสนับสนุน ทรัพยากร การมีส่วนร่วมในการบริหารและการประสานงานและการมีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือผลที่เกิดกับประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนา

6.14 การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ หมายถึง การมีส่วนร่วมผลประโยชน์ ด้านวัตถุประสงค์ ความต้องการขั้นพื้นฐาน ผลประโยชน์ด้านสังคม คุณภาพชีวิต คุณภาพของบริการความพึงพอใจ และผลประโยชน์ด้านบุคคล ความรู้สึกในคุณค่าในตนเอง พลังอำนาจทางการเมือง ความรู้สึกที่ประชาชนมีประสิทธิภาพ

6.15 การมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วมในตรวจสอบงบประมาณ การแสดงความคิดเห็น ความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ การให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงในการกำหนดนโยบายวางแผน โครงการกิจกรรมการพัฒนา

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ผลการศึกษาใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงแก้ไข การจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสนองนโยบายของรัฐบาล

7.2 ผลการศึกษาใช้เป็นแนวทางการศึกษาของเทศบาลหรือหน่วยงานอื่นๆ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล สนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
2. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
3. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม
4. ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลสนม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น นับว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะเป็นตัวกำหนดทิศทางในการพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม และเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำพัฒนาท้องถิ่นและตรวจสอบ การปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีส่วนที่ เกี่ยวข้องที่สำคัญๆ ดังนี้

1.1 ความหมายของการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

การวางแผน มีความจำเป็นและเกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่น เพราะแผนพัฒนา ท้องถิ่นเป็นตัวกำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อทราบถึงความต้องการของประชาชน เพื่อนำมาจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และยังเป็นตัวกำหนดงบประมาณที่จะใช้จ่ายในงบประมาณ ในแต่ละท้องถิ่นด้วย ซึ่งได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการวางแผน ดังนี้

ธนากร เอกเผ่าพันธุ์ (2543: 6) ให้ความหมายของการวางแผนว่า หมายถึง กระบวนการที่กำหนดวัตถุประสงค์ในอนาคตและกำหนดกิจกรรมในอนาคตเพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการนั้น ประกอบด้วย 2 ส่วนสำคัญ คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ต่างๆ ของกิจกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตและส่วนหนึ่งเป็นการกำหนดแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ต่างๆ

อนันต์ เกตุวงษ์ (2543: 4) ให้ความหมายของการวางแผนว่า หมายถึง การกำหนดว่าจะทำอะไร อย่างไร แขนเป็นผลผลิตที่จะมีวิธีการที่แน่นอนชัดเจน มีขั้นตอนในเรื่องกระบวนการวางแผน 2 ลักษณะ คือ แผนที่ไม่ปรากฏรูปลักษณ์ และแผนที่เป็นทางการและเป็นขององค์กร ขั้นตอนการปฏิบัติต้องชัดเจน

สุรัสวดี ราชกุลชัย (2546: 110) กล่าวถึงการวางแผนว่า หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นทางการ อันประกอบด้วยลักษณะงานที่เกี่ยวกับภารกิจขององค์กร และวัตถุประสงค์ขององค์กรทั้งระยะสั้นและระยะยาว การเลือกยุทธวิธีให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และการตัดสินใจจัดทรัพยากรทางการบริหารให้เหมาะสม

จากความหมายของการวางแผนพอสรุปได้ว่า เป็นการกำหนดการล่วงหน้าว่าจะทำอะไร อย่างไร และเป็นการกำหนดกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยมีกระบวนการวางแผนที่มีวิธีการแน่นอนชัดเจน คือ แผนที่เป็นทางการและเป็นขององค์กร ที่จะดำเนินกิจกรรมหรือโครงการในอนาคตให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และจุดมุ่งหมายได้อย่างไร และมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติงาน มีรากฐาน การตัดสินใจ และการคาดคะเนอย่างใช้ดุลยพินิจ

1.2 ขั้นตอนของการวางแผน

ขั้นตอนของการวางแผน เป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญที่จะส่งผลให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การกำหนดขั้นตอนการวางแผนจะทำให้ทราบว่าในอนาคตทำอะไรบ้าง ทำเมื่อไร ทำที่ไหน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และลดความซ้ำซ้อนที่จะเกิดขึ้น ซึ่งได้มีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนของการวางแผนไว้ ดังนี้

กรมการปกครอง (2543ข: 1) กล่าวว่า การวางแผนเป็นเทคนิคของการมองล่วงหน้าอย่างเป็นระเบียบ เป็นการพยากรณ์การปฏิบัติงานในอนาคตว่าจะต้องทำอะไรบ้าง ทำเมื่อไร ทำที่ไหน เพื่อให้งานสำเร็จตามความประสงค์ เพื่อบรรเทาความเครียดในการใช้สมองให้น้อยลง ในการปฏิบัติงานแผนงานที่ดียอมเน้นถึงการป้องกันมิให้มีการล่าช้า มากกว่าการแก้ไขในภายหลังเป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงความยุ่งยากหรืออุปสรรคที่จะพึงมี พร้อมทั้งกำหนดวิธีการแก้ไขไว้พร้อมในการวางแผนจะต้องวางแผนแนวทางและวิธีปฏิบัติไว้ให้พร้อมตลอดการกำหนดว่า

ชั้นใดบ้างที่จะบังเกิดผลตามต้องการ และงานชั้นต่างๆ นี้จะใครควรปฏิบัติก่อนหลัง ส่วนมากการวางแผนงานที่ได้ผลดีนั้น เป็นแผนงานที่จะต้องสามารถดัดแปลงแก้ไขได้ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เป็นนิจ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546ก: 8) กล่าวว่า การดำเนินงานใดๆ ก็ตามควรมีลำดับขั้นตอน ทั้งนี้เพื่อให้งานนั้นมีประสิทธิภาพ การวางแผนก็เช่นกัน จำเป็นต้องทำต่อเนื่องเป็นกระบวนการลำดับขั้นในการวางแผนประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ เป็นงานอันดับแรกที่นักวางแผนจะดำเนินการ ทั้งนี้เพื่อให้รู้ทิศทางที่จะก้าวเดินต่อไปข้างหน้า เพราะการวางแผนเป็นเรื่องของอนาคตซึ่งได้กล่าวมาแล้ว เป็นพื้นฐานที่จะเป็นแนวทางการดำเนินกิจกรรมอื่นๆ ในองค์การ สิ่งสำคัญที่จะต้องตระหนักในการวางแผน คือ แผนที่วางจะต้องมีความชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกในองค์การเกิดความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงานและมีการประสานงานกัน

2. พัฒนาข้อตกลงที่เป็นข้อกำหนดในการวางแผน ผู้วางแผนจะต้องกำหนดข้อตกลงต่างๆ ที่จะเป็นขอบเขตในการวางแผน เพื่อสามารถคาดการณ์เหตุการณ์ต่างๆ ในอนาคตได้ถูกต้องใกล้เคียง การกำหนดข้อตกลงเบื้องต้นจะนำมาเป็นพื้นฐานในการวางแผนขอบเขตข้อตกลงต่างๆ ที่เป็นผลมาจากข้อมูลและปัจจัยภายนอก เช่น การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้านเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ความรู้สึกของประชาชน นอกจากปัจจัยภายนอกแล้ว การวางแผนจะต้องตระหนักถึงข้อมูลและปัจจัยภายในองค์การด้วย จึงจะทำให้ข้อตกลงที่กำหนดขึ้นมาจากข้อมูลรอบด้าน อันเป็นผลทำให้ข้อมูลที่นำมาใช้เป็นกรอบในการวางแผนมีความเชื่อถือได้มากขึ้น

3. พิจารณาข้อจำกัดต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในการวางแผน ข้อจำกัดต่างๆ มักเกิดขึ้นเสมอ การทำงานใดๆ นั้น ถ้าผู้วางแผนได้มีการพิจารณา และคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้แล้วก็จะสามารถขจัดข้อจำกัดต่างๆ ให้เหลือน้อยลง สิ่งที่ควรนำมาพิจารณาคาดการณ์ในการวางแผน ได้แก่ ขอบเขต อำนาจหน้าที่ วัสดุอุปกรณ์ สภาพทางการเงิน ตลอดจนบุคลากรต่างๆ ในองค์การ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะมีน้ำหนักสำคัญในการกำหนดแผนงานที่จะดำเนินการต่อไป

4. พัฒนาทางเลือก ในการวางผู้วางแผนควรแสวงหาทางเลือกต่างๆ ที่จะเป็นแนวทางในการดำเนินการตามแผนนั้น แผนบางครั้งการดำเนินการตามแผนหนึ่งๆ ไม่ได้มีแนวทางปฏิบัติแนวทางเดียวที่จะบรรลุความสำเร็จของแผนนั้น แต่อาจมีแนวปฏิบัติหลายๆ แนวที่สามารถไปถึงวัตถุประสงค์ของแผนนั้นได้เช่นกัน ฉะนั้น ผู้วางแผนจำเป็นต้องคิดถึงแนวทางต่างๆ หลายแนวมากำหนดกิจกรรมในการวางแผน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการพัฒนาความคิดของผู้วางแผนให้มีความหลากหลายตามข้อมูลต่างๆ

5. ประเมินทางเลือก การประเมินทางเลือกนี้ต้องการหลังจากได้มีการพัฒนาทางเลือกต่างๆ แล้วผู้วางแผนจำเป็นต้องศึกษาปัจจัยต่างๆ ของทางเลือกแต่ละแนวประกอบว่าจะเป็นไปได้มากน้อยแค่ไหนที่ทางเลือกเหล่านี้จะทำให้ห้วงการดำเนินงานเป็นไปได้ แล้วจึงตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เป็นไปได้สูงสุด สิ่งที่เป็นข้อคิดสำหรับผู้วางแผนในการประเมินทางเลือกนั้นก็คือ ไม่มีวิธีใดที่ให้ผลสูงสุดเพียงวิธีเดียว นั้นผู้วางแผนควรตัดสินใจเลือกทางเลือกสองทางหรือมากกว่า และนำทางเลือกที่เลือกแล้วหลอมรวมกันเพื่อเป็นแผนที่เป็นไปได้มากที่สุดในการปฏิบัติ

6. เปลี่ยนแปลงแผนสู่การปฏิบัติ ผู้วางแผนต้องทำการเปลี่ยนแปลงแผนสู่การปฏิบัติ ซึ่งจะออกมาในรูปแบบการกำหนดนโยบาย ตารางการทำงาน และงบประมาณ การเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่กล่าวนี้จะช่วยเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจนขึ้น

สรุป การวางแผนเป็นเทคนิคของการมองล่วงหน้าอย่างเป็นระเบียบ เป็นการพยากรณ์การปฏิบัติงานในอนาคต เพื่อให้งานสำเร็จตามความประสงค์ ตามลำดับขั้นตอนของกระบวนการวางแผน เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ พัฒนาข้อตกลงที่เป็นตัวกำหนดขอบเขตในการวางแผนพิจารณาข้อจำกัดต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในการวางแผน พัฒนาทางเลือกต่างๆ บางครั้งการดำเนินการตามแผนหนึ่งๆ ไม่ได้มีแนวทางปฏิบัติแนวทางเดียวที่จะบรรลุความสำเร็จของแผนนั้น แต่อาจมีแนวปฏิบัติหลายๆ แนวที่สามารถไปถึงวัตถุประสงค์ของแผนนั้นได้ ฉะนั้น ผู้วางแผนควรตัดสินใจเลือกทางเลือกสองทางหรือมากกว่า และนำทางเลือกที่เลือกแล้วหลอมรวมกันเพื่อเป็นแผนที่เป็นไปได้มากที่สุดสู่การปฏิบัติ

1.3 องค์ประกอบของการวางแผน

องค์ประกอบของการวางแผน มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะส่งผลให้การบริหารเป็นไปอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เพราะหากบุคคลหน่วยงาน ไม่เข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบและกระบวนการในการวางแผนแล้ว การบริหารงานนั้นก็อาจดำเนินไปอย่างไร้ทิศทาง ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ อาจทำให้สูญเสียทรัพยากรการบริหารอย่างไร้ประโยชน์ ซึ่งได้มีผู้ที่ให้แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการวางแผน ไว้ดังนี้

ประสิทธิ์ ดงยั้งศิริ (2540: 45) กล่าวถึง หลักการวางแผนพัฒนามีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมาย 2) เครื่องมือหรือการกระทำ และ 3) คน โดยคนจะเป็นผู้กำหนดจุดมุ่งหมายและเครื่องมือหรือวิธีการ เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างบรรลุเป้าหมาย การตัดสินใจของคนจึงต้องกระทำอย่างมีเหตุผล โดยก่อนตัดสินใจจะต้องมีการพิจารณาถึงทางเลือกต่างๆ เท่าที่มีก่อน แล้วจึงเลือกหนทางที่เป็นไปได้และดีที่สุดภายใต้สถานการณ์ที่นำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการ ซึ่งในการดำเนินการจะต้องมีการเปรียบเทียบข้อดี ข้อเสียของแนวทางที่จะเลือกก่อน ด้วยเหตุนี้ความสำคัญของหลักการวางแผน มีดังนี้

1. การวางแผนเป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ ความสามารถด้านเทคนิควิชาการ เพื่อค้นหาปัญหา เครื่องมือ และการคาดการณ์ถึงผลที่จะเกิดขึ้น ที่เกิดจากการใช้เครื่องมือ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการ การวางแผนจึงเป็นรากฐานของวิชาการให้กับผู้นำที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจในการบริหารงาน

2. การวางแผนมีลักษณะของความสมบูรณ์ในตัวเอง กล่าวคือ ผู้ที่วางแผนจะพิจารณาหนทางเลือกต่างๆ เท่าที่มี และพิจารณาถึงผลที่จะเกิดขึ้นตามแต่ละหนทางที่เลือก ซึ่งวิถีทางในการเลือกจะต้องมีความสัมพันธ์กันระหว่างจุดมุ่งหมาย ทางที่เลือก และผลที่จะเกิดขึ้นจากทางเลือกที่ปฏิบัติ

3. การวางแผนมีลักษณะเป็นเครื่องมือ เพื่อใช้ในการจัดการทรัพยากร เพื่อช่วยให้การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ถูกนำมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ภายใต้กรอบที่กล่าวข้างต้น

กรมการปกครอง (2543ก: 2-3) กล่าวถึง องค์ประกอบของการวางแผนที่สำคัญ 7 ประการ คือ

1. การวางแผนเป็นกระบวนการ หมายความว่า การวางแผนเป็นกิจกรรมต่อเนื่อง ที่ต้องการกระทำติดต่อกันไปเป็นระยะๆ โดยมีให้ขาดตอนหรือหยุดนิ่ง ทั้งนี้ เพราะแผนจะต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้คำว่ากระบวนการ ยังมีความหมายที่ลึกซึ้งถึงการผสมผสานกันอย่างได้สัดส่วนขององค์ประกอบต่างๆ ที่เป็นปัจจัยนำเข้าของระบบ ซึ่งได้แก่ ทรัพยากรต่างๆ รวมทั้งพลังงานที่ช่วยให้ทรัพยากรนำเข้ดังกล่าวจัดรูปความสัมพันธ์และเกิดปฏิกิริยาที่ทำให้บรรลุเป้าหมายต่อไป

2. การเตรียมการ หมายถึง การเตรียมข้อมูลบุคลากร ตลอดจนทรัพยากรต่างๆ สำหรับการวางแผน และปฏิบัติตามแผนและยิ่งกว่านั้นยังหมายถึง การเตรียมอำนาจ ให้กับบุคคลและองค์การที่ทำหน้าที่ในการวางแผน เพื่อผลักดันให้แผนเป็นความจริงและหน่วยปฏิบัติรับเอาไปปฏิบัติได้

3. ชุม หมายถึง ชุมของข้อมูลที่ใช้ประกอบการตัดสินใจ ทั้งนี้เพราะการวางแผนไม่อาจตัดสินใจด้วยข้อมูลชิ้นใดชิ้นหนึ่งได้ แต่จะต้องอาศัยข้อมูลเป็นชุด เพื่อศึกษาให้ครบถ้วนทั้งส่วนที่เป็นผลได้และส่วนที่เสียไปเมื่อทำโครงการหรือแผนงานนั้น

4. การตัดสินใจเพื่อการกระทำ หมายความว่า การวางแผนจะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการปฏิบัติด้วย

5. ในอนาคต หมายความว่า การวางแผนเป็นการคาดการณ์และเครื่องมือในการคาดหวังอนาคตที่แม่นยำจริงๆ

6. เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ หมายความว่า การวางแผนจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจน

7. โดยวิธีที่ดีที่สุด หมายความว่า การวางแผนจะต้องมุ่งหาทางเลือกที่จะกระทำ การให้แผนนั้นบรรลุเป้าหมายได้ด้วยวิธีที่ง่าย ใช้ทรัพยากรน้อยและเวลาที่สั้นที่สุด

จากองค์ประกอบข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า การวางแผนเป็นขั้นตอนแรกของการบริหารงานเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดที่ทำให้การทำงานบรรลุเป้าหมายได้ด้วยวิธีที่ดีที่สุด และเป็นแนวทางในการกำหนดทิศทาง การดำเนินงานขององค์กร กำหนดภารกิจและกิจกรรม โดยการนำปัญหา ความต้องการ นโยบาย ระเบียบ คำสั่ง ศักยภาพขององค์กรและสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกมาวิเคราะห์ โดยหลักการแล้วการวางแผน จึงต้องมีวัตถุประสงค์ มีเป้าหมาย มีการตัดสินใจที่มีเหตุผล มีการกระทำตามแผนที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาสนองตอบความต้องการและเป้าหมายการพัฒนาศักยภาพขององค์กรได้

1.4 ประเภทของแผนพัฒนาท้องถิ่น

การจำแนกประเภทของการวางแผน ขึ้นอยู่กับบรรทัดฐานที่นำมาใช้ในการจำแนกและจัดแบ่งประเภท เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ และสอดคล้องกับความต้องการในการใช้งาน การวางแผนสามารถจำแนกออกเป็นประเภทต่างๆ ตามลักษณะแนวคิดพื้นฐานได้ ดังนี้

กรมการปกครอง สำนักงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น (2543: 14) ได้แบ่งประเภทของแผนตามมิติของเวลาเพื่อการบริหารการพัฒนา แบ่งได้เป็น 3 ระยะ คือ

1. แผนระยะยาว เป็นแผนการดำเนินงานที่ใช้ในระยะยาวประมาณ 10 ปี ขึ้นไป มีลักษณะเป็นการกำหนดแนวทางการพัฒนาอย่างกว้างๆ ส่วนใหญ่เป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่เป็นภาพรวมในระยะยาว เช่น อัตราการเจริญเติบโตของประชากรในประเทศ เป็นต้น

2. แผนระยะปานกลาง เป็นแผนที่กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการประมาณ 3-5 ปี ส่วนใหญ่จะเป็นการกำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาในภาพรวม เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

3. แผนระยะสั้น ส่วนใหญ่แผนนี้จะใช้ระยะเวลาดำเนินการไม่เกิน 1 ปี หรือน้อยกว่า แผนนี้จะมีรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินงาน เป้าหมายงบประมาณ และระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนกว่าแผนระยะยาว และแผนระยะปานกลาง

ราชกิจจานุเบกษา (2548: 47-48) ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 กำหนดประเภทของแผนพัฒนาท้องถิ่นไว้ 3 ประเภท ดังนี้

1. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายถึง ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาในอนาคต โดยตรงสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาอำเภอ

2. แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดความละเอียด แผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี มีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปีโดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี ซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาสามปี จะมีความเชื่อมโยงกับการจัดทำงบประมาณประจำปีอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำงบประมาณในระบบมุ่งเน้นผลงาน

3. แผนดำเนินงาน หมายถึง แผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แสดงถึงรายละเอียดแผนงาน โครงการและกิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณนั้น

สรุป แผนพัฒนาท้องถิ่นจะต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายในการพัฒนา ในอนาคตโดยตรงสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาอำเภอ อันมีลักษณะเป็นการกำหนดความละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ครอบคลุมระยะเวลาสามปี จะมีความเชื่อมโยงกับการจัดทำงบประมาณประจำปี และดำเนินการตามโครงการและกิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณนั้น

2. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นการที่ประชาชนหรือชุมชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายการพัฒนาที่เป็นกระบวนการขั้นต้นของการวางแผนการพัฒนาชุมชน การกำหนดวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ วิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา วางแผน ดำเนินงาน ตามกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการควบคุมติดตามประเมินผลการทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะแก้ไขปัญหาและสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล อันส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้นต่อไป

2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

แนวคิดในเรื่องความหมายของการมีส่วนร่วม นั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญและเป็นเครื่องมือสำคัญที่แก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งจากการค้นคว้าแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไว้หลายประการ ดังนี้

จักรพงษ์ สงวนชม (2549: 24) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบในการดำเนินการเรื่องต่างๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อันเป็นผลประโยชน์ร่วมกันของคนในชุมชน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2550ก: 5) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับภารกิจ หรือโครงการที่ส่วนราชการ ซึ่งมีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่โดยปกติของประชาชนในชุมชนนั้น การทำความเข้าใจถึงผลกระทบและแนวทางแก้ไขปัญหาที่ส่วนราชการดำเนินการ และให้การปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน โดยให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น และรัฐต้องรับฟังและแก้ไขปัญหาจนประชาชนเกิดความพึงพอใจและมีส่วนร่วมในการผลักดันในภารกิจหรือโครงการนั้นเกิดผลสำเร็จ เพราะเห็นว่าจะเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน

ปิยรัตน์ สุขบรรณ (2552: 8) สรุปว่าการมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรม โครงการต่างๆ มีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ รวมถึงการร่วมรับผิดชอบและการตรวจสอบกิจกรรมโครงการนั้นๆ การมีส่วนร่วมของชุมชนจะต้องมีขึ้นโดยตลอดตั้งแต่ขั้นการร่วมวางแผนโครงการ การเสาะเสาะกำลังแรงงาน กำลังเงินหรือทรัพยากรใดๆ ที่มีอยู่ในชุมชน

อาดิษฐ์ อินทจักร์ (2552: 9) สรุปว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา โดยเริ่มตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้กับประชาชนในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแสดงความคิดเห็น โดยสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่ร่วมในการแสดงออกถึงการตัดสินใจกำหนดนโยบาย การวางแผนปฏิบัติการตามการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและเปลี่ยนแปลงของสังคมไปในทางที่ต้องการ ตลอดจนการร่วมรับผิดชอบในการตรวจสอบติดตามและประเมินผล การดำเนินกิจการของชุมชน เพื่อให้ท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์สูงสุดจากการพัฒนา

2.2 ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

ถ้าพิจารณาในแง่ของความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นกระบวนการที่มีศักยภาพและมั่นคงในการทำงานด้านโครงสร้างต่างๆ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ สร้างความเชื่อถือให้แก่หน่วยงานหรือองค์กร สามารถแยกความสำคัญของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

ธีระพงษ์ แก้วหาวยษ์ (2543ข: 149) กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญ เพราะช่วยให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ประชาชนมีคุณภาพที่ดีขึ้นด้วยเหตุผล 4 ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน ช่วยให้กลุ่มที่ถูกกีดกันทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ได้มีโอกาสเสนอสิ่งที่ตนเองต้องการต่อผู้จัดทำนโยบายการพัฒนา และมีโอกาสได้รับการพัฒนา ยกฐานะให้สูงขึ้นหลุดพ้นจากการถูกเอารัดเอาเปรียบ
2. การมีส่วนร่วมของประชาชน ช่วยให้รัฐบาลสามารถระดมทรัพยากรในท้องถิ่น เช่น ความรู้ ทักษะ บุคคล และแม้แต่ที่ดินและทุนที่ต้องการใช้ในโครงการพัฒนา
3. การมีส่วนร่วมของประชาชน ช่วยสนองความต้องการทางจิตวิทยาของประชาชน จากการที่ได้มีอิทธิพลในการตัดสินใจต่อเรื่องที่มีผลกระทบถึงชีวิตและการทำงาน
4. การมีส่วนร่วมของประชาชน ช่วยให้ประชาชนมีพลังการต่อรองกับกลุ่มผลประโยชน์อื่นๆ ในสังคม

ปรัชญา เวสารัชช และเทพศักดิ์ บุญรัตนพันธุ์ (2544: 103-106) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นและชนบท โดยสรุปความสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. เพื่อให้ประชาชนในชนบทมีการกินคืออยู่ดี มีรายได้สูงขึ้น มีมาตรฐานการครองชีพสูงขึ้น รวมถึงต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงในด้านอื่นๆ เป็นไปในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม ดังนั้น หากประชาชนในท้องถิ่นซึ่งเป็นประชากรเป้าหมายได้ยอมรับและให้การสนับสนุนต่อการพัฒนาแล้วย่อมมีโอกาสที่จะบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ง่าย

2. ประชาชนในท้องถิ่นรู้ถึงสภาพปัญหาและความต้องการต่างๆ ของท้องถิ่นตนเองเป็นอย่างดี การที่ให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในขั้นตอนต่างๆ ของการพัฒนาท้องถิ่น จึงน่าจะเป็นสิ่งที่ดีเพื่อที่จะได้สร้างความรู้สึกรักของความเป็นเจ้าของ และแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นได้อย่างตรงจุดกับความต้องการมากยิ่งขึ้น

3. ถ้าประชาชนไม่ยอมรับ ไม่ให้ความร่วมมือ หรือต่อต้านในสิ่งที่บังคับหรือชี้นำให้กับเขา นอกจากจะเป็นการแก้ไขปัญหาไม่ตรงจุดแล้ว ยังอาจสร้างความล้มเหลวในการดำเนินโครงการพัฒนาท้องถิ่นและชนบทได้ง่าย

4. การพัฒนาท้องถิ่นมุ่งเน้นที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นนั้นๆ จะช่วยเป็นการปลูกฝังวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในวิถีชีวิตของประชาชนในระดับท้องถิ่นจริงๆ อาทิ ความเสมอภาคทางการเมืองในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การรู้จักอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นของบุคคลที่แตกต่างจากตน การใช้เหตุและผล การเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ การเคารพในสิทธิและหน้าที่ เป็นต้น

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมมีความสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ท้องถิ่นและชนบทอยู่ดีกินดี มีรายได้สูงขึ้น ประชาชนยังมีความผูกพัน มีจิตสำนึกที่ดีกับท้องถิ่นของตนเอง ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การรู้จักอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นของบุคคลที่แตกต่างจากตน การใช้เหตุและผล การเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ การเคารพในสิทธิและหน้าที่และมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาในการบริหารด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้ตรงตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ

2.3 รูปแบบของการมีส่วนร่วม

รูปแบบของการมีส่วนร่วมที่พัฒนาขึ้นสามารถสนับสนุนให้ฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงสุดในการส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติให้ได้ เรียนรู้ จากการกระทำจากหลายฝ่าย ซึ่งนำไปสู่การกำหนดกิจกรรมในการมีส่วนร่วม ดังนี้

ธีระพงษ์ แก้วหาวงษ์ (2543ก: 150) ได้จำแนกรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้ 4 รูปแบบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการของการตัดสินใจ ได้แก่ การตัดสินใจในการวางแผน การตัดสินใจในการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ เป็นต้น
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เป็นการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านต่างๆ ที่จะก่อประโยชน์ให้แก่โครงการโดยวิธีต่างๆ เป็นต้น
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เป็นการเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น ทั้งผลที่เป็นประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นการเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยร่วมประเมินผลจากเป้าหมายที่กำหนดไว้ ความเห็น ความชอบและความคาดหวังที่บุคคลหรือชุมชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและอำนาจควบคุมสิ่งต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อชีวิตของเขา ได้โดยระดับของการมีส่วนร่วม อาจจะมีมากน้อยต่างกัน ไปทั้งที่มีส่วนโดยตรงหรือโดยอ้อม ซึ่งหากสามารถทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้นั้นจะมีผลต่อความยั่งยืน ในการดำเนินงานและยังเป็นการพัฒนาตัวประชาชน ได้อีกด้วย เพราะการมีส่วนร่วมเป็นการใช้ศักยภาพของมนุษย์ให้เกิดประโยชน์ได้เต็มที่

ประพันธ์ วรรณบวร (2543: 42 - 58) ได้รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถสรุปได้ 4 รูปแบบ คือ

1. การรับรู้ข่าวสาร (Public Information) การมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้ประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย และบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้การได้รับแจ้งข่าวสารดังกล่าวจะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ
2. การปรึกษาหารือ (Public Consultation) การปรึกษาหารือเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่มีการจัดการหารือระหว่างผู้ดำเนินโครงการกับประชาชนที่เกี่ยวข้อง และได้รับผลกระทบ

3. การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting) การประชุมรับฟังความคิดเห็นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนและฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรม และผู้มีอำนาจตัดสินใจได้ใช้เวทีสาธารณะในการทำความเข้าใจและค้นหาเหตุผลที่จะดำเนินโครงการหรือกิจกรรมในพื้นที่นั้นหรือไม่ การประชุมรับฟังความคิดเห็นมีหลายรูปแบบ รูปแบบที่พบเห็นได้บ่อยได้แก่

3.1 การประชุมในระดับชุมชน (Community Meeting) เป็นการประชุมที่จัดขึ้นในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ โดยเจ้าของโครงการต้องส่งตัวแทนเพื่ออธิบายและตอบข้อซักถาม

3.2 การประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ (Technical Hearing) สำหรับโครงการที่มีข้อโต้แย้งในเชิงวิชาการ จำเป็นต้องจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาจากภายนอกมาอธิบายข้อซักถาม และให้ความเห็นต่อโครงการ ผลของการประชุมต้องนำเสนอต่อที่สาธารณะ และผู้เข้าร่วมประชุมต้องรับทราบผล

3.3 การประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เป็นการประชุมที่มีขั้นตอนชัดเจน เป็นเวทีในการเสนอข้อมูล อย่างเปิดเผย ไม่มีการปิดบังทั้งฝ่ายเจ้าของโครงการและฝ่ายผู้มีส่วนได้เสียจากโครงการ จะต้องมียกประกอบของผู้เข้าร่วมการประชุมที่เป็นที่ยอมรับ มีหลักเกณฑ์และประเด็นในการพิจารณาที่ชัดเจน

4. การร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจประเด็นปัญหานั้นๆ โดยการแต่งตั้งประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาเป็นคณะกรรมการ มีอำนาจในการตัดสินใจ

อรพรรณ นาคมหาชาติสินธุ์ (2550: 19 – 34) กล่าวถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้มีการกำหนดไว้ 5 ระดับดังนี้

ระดับที่ 1 การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ของหน่วยงานภาครัฐ เป็นระดับที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นน้อยสุดซึ่งเป็นสิทธิพื้นฐานของประชาชนในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงานของภาครัฐ โดยหน่วยงานภาครัฐมีหน้าที่ในการนำเสนอข้อมูลที่เป็นจริง ถูกต้อง ทันสมัยและประชาชนสามารถเข้าถึงได้

ระดับที่ 2 การเปิดให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน การปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐอย่างอิสระและเป็นระบบ โดยหน่วยงานภาครัฐให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็น ปรีกษาหารือทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และนำข้อเสนอความคิดเห็น ประเด็นที่ประชาชนเป็นห่วงไปเป็นแนวทางการปรับปรุงนโยบาย การตัดสินใจและพัฒนาวิธีการปฏิบัติงานในหน่วยงาน

ระดับที่ 3 เป็นระดับที่หน่วยงานภาครัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องกับกระบวนการกำหนดนโยบาย การวางแผนงาน โครงการ และวิธีการทำงาน โดยหน่วยงานภาครัฐมีหน้าที่จัดระบบ อำนาจความสะดวก ยอมรับการเสนอแนะและการตัดสินใจ ร่วมกับภาคประชาชน การมีส่วนร่วมระดับขั้นนี้มักดำเนินการในรูปแบบกรรมการที่มีตัวแทนภาคประชาชนเข้าร่วม

ระดับที่ 4 การที่หน่วยงานภาครัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมีบทบาทเป็นหุ้นส่วนหรือภาคีในการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐ

ระดับที่ 5 การเสริมอำนาจประชาชน เป็นระดับที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทเต็มในการตัดสินใจ การบริหารงานและการดำเนินกิจกรรมใดๆ เพื่อเข้ามาทดแทนการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐดำเนินการหรือปฏิบัติงานอย่างไรก็ตาม หนึ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับสูงสุดนี้เน้นให้ประชาชนเป็นเจ้าของดำเนินการภารกิจและภาครัฐมีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนเท่านั้น

สรุปได้ว่า รูปแบบของการมีส่วนร่วมคือ การร่วมกันรับรู้และให้ข้อมูลข่าวสาร เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ การระดมทรัพยากร การร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วมสามารถสนับสนุนให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และได้ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้จากการกระทำจากหลายฝ่าย

2.4 ลักษณะของการมีส่วนร่วม

จากการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่มีประชาชนและหน่วยงานเอกชนในสังคมได้ร่วมดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีนั้น สามารถจำแนกลักษณะของการมีส่วนร่วมในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป โดยได้มีผู้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้หลากหลาย ดังนี้

บุญเทียม อังสวัสดิ์ (2542: 19) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมมีลักษณะเป็นขั้นบันได การมีส่วนร่วม 8 ขั้น ใช้อำนาจในการตัดสินใจของประชาชนเป็นเกณฑ์ จำแนกระดับการมีส่วนร่วม ตั้งแต่ขั้นต่ำสุด คือ ประชาชนไม่มีอำนาจตัดสินใจใดๆ ไปจนถึงขั้นสูงสุด คือ อำนาจเป็นของประชาชน ดังนี้

ขั้นที่ 1-2 เรียกว่า การมีส่วนร่วมเทียม หรือไม่มีส่วนร่วม หมายถึง ประชาชนยังไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างแท้จริง

ขั้นที่ 3-5 เรียกว่า การมีส่วนร่วมระดับพิธีกรรมหรือการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมได้บางส่วนบางเรื่องเท่านั้น เพราะบางส่วนผู้มีอำนาจเต็มสงวนไว้

ขั้นที่ 6-7 เรียกว่า การมีส่วนร่วมระดับอำนาจเป็นของประชาชน ซึ่งเป็นระดับที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมาก

ขั้นที่ 8 เรียกว่า ขั้นควบคุม โดยประชาชน เป็นการใช้อำนาจตัดสินใจของประชาชนโดยผ่านตัวแทนหรือประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจเอง

เสน่ห์ จุ้ยโต (2548: 23) ได้จำแนกการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 2 ลักษณะที่สำคัญ คือ

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะของการให้ความร่วมมือหรือการสนับสนุน ขอความร่วมมือ ร่วมใจ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านต่างๆ โดยการกระจายอำนาจเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนแต่ละท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างใกล้ชิด และมีคุณค่าและคุณประโยชน์ คือ

1.1 ในด้านรูปธรรม หมายถึง การมีส่วนร่วมในการสำเร็จในด้านการพัฒนาด้านวัตถุอัน ได้แก่ ถนนหนทาง คู คลอง เขื่อนเก็บน้ำ

1.2 ในด้านนามธรรม หมายถึง ความสำเร็จในการพัฒนาจิตใจ โดยทำให้ประชาชนเกิดความรักใคร่สมัครสามานสามัคคี รู้จักทำงานร่วมกันเป็นทีม และยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และสร้างจิตสำนึกว่ามีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ท้องถิ่น และก่อให้เกิดความผูกพันรักใคร่ ห่วงแหน ท้องถิ่นและชุมชนของตนเอง

2. การมีส่วนร่วมในลักษณะของกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งมี 5 รูปแบบ คือ

2.1 การเลือกตั้ง

2.2 การมีกิจกรรมเกี่ยวกับพรรคการเมือง

2.3 การเสนอความคิดเห็นของประชาชน

2.4 การจัดตั้งกลุ่มผลประโยชน์

2.5 การแสดงออกของประชาชน

ประชุม สุวดีดี (2551: 46) ได้กล่าวถึงลักษณะเงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของบุคคลเกิดจากพื้นฐาน 4 ประการ คือ

1. เป็นบุคคลที่จะต้องมีความสามารถที่จะเข้าร่วม กล่าวคือ จะต้องเป็นผู้มีศักยภาพที่เข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ อาทิเช่น จะต้องมีความสามารถในการค้นหาความต้องการวางแผนบริหารจัดการ การบริหารองค์กรตลอดจนการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

2. เป็นบุคคลที่มีความพร้อมที่เข้ามามีส่วนร่วม กล่าวคือ ผู้นั้นจะต้องมีสภาพทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและกายภาพที่เปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมได้

3. เป็นบุคคลที่มีความประสงค์จะเข้าร่วม กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีความเต็มใจ สมัครใจที่จะเข้าร่วมถึงเห็นผลประโยชน์ของการเข้าร่วม จะต้องไม่เป็นการบังคับหรือผลักดันให้เข้าร่วมโดยที่ตนเองไม่ประสงค์จะเข้าร่วม

4. เป็นบุคคลที่ต้องมีความเป็นไปได้ที่จะเข้าร่วม กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีโอกาสที่จะเข้าร่วม ซึ่งถือว่าเป็นการกระจายอำนาจให้กับบุคคลในการตัดสินใจและกำหนดกิจกรรมที่ตนเองต้องการในระดับที่เหมาะสม บุคคลจะต้องมีโอกาสและความเป็นไปได้ที่จะจัดการด้วยตนเอง

สรุปได้ว่า ลักษณะของการมีส่วนร่วมจำแนกได้ คือ การมีส่วนร่วมโดยตรง ซึ่งเป็นการเข้าร่วมตัดสินใจ เสนอแนะ ให้ข้อคิด และการมีส่วนร่วมโดยอ้อม เป็นการให้การสนับสนุนส่งเสริมให้บรรลุเป้าหมาย เช่น การบริจาคเงิน ทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์ แรงงาน เข้าช่วยสมทบ ไม่ได้เข้าร่วมประชุมแต่ยินดีให้ความร่วมมือ โดยลักษณะการมีส่วนร่วมนั้น จะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับกรณีที่ประชาชนได้เข้าไปร่วมในการใช้อำนาจและมีบทบาทในการควบคุมมากน้อยเพียงใด

3. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม

ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิดในเรื่องของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาต่างๆ ดังนี้

3.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณธรรม

สุกัญญา ศรีเมืองชน (2533: 36 อ้างถึงใน วิไลวรรณ ปลายถมยา, ออนไลน์, 2554) ได้ให้ความหมายคุณธรรมว่า “คุณธรรม” คือ คุณ + ธรรมะ คุณงามความดีที่เป็นธรรมชาติก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม ซึ่งรวมสรุปว่าเป็น สภาพคุณงาม ความดี

คุณธรรม หมายถึง หลักการความดีงามแห่งความประพฤติตน และลักษณะของอุปนิสัย อันดีงามที่สนใจของบุคคล มีคุณค่า ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ยึดถือและปฏิบัติตาม เพื่อความเจริญของตนและสังคม เป็นที่ยอมรับของสังคมและบุคคลทั่วไป ซึ่งคุณธรรมนี้เกิดจากการปลูกฝังโดยการได้เห็น ได้ฟัง ได้อ่าน และที่สำคัญที่สุด คือ การได้เห็นพฤติกรรมที่แสดงออกทางคุณธรรมของผู้ที่เคารพยกย่องเป็นตัวอย่าง

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ

ในโลกของความเชื่อมโยงของข้อมูล อันทำให้ความรู้ความสามารถในลักษณะของผู้บริหารมีคุณค่ายิ่ง ในเรื่องของเวลาจะต้องไม่เสียเปล่าต่อการสะสมความรู้เพิ่มขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ของการปฏิบัติงานองค์กรให้บรรลุเป้าหมาย จนได้รับความเชื่อถือและความร่วมมืออย่างจริงจัง จากผู้ได้บังคับบัญชา ซึ่งผู้บริหารจะต้องพร้อมต่อการรับรู้เสมอ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายเกี่ยวกับความรู้ความสามารถ หมายถึง การจัดทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้

3.3 แนวคิดเกี่ยวกับการให้คุณค่าทางสังคมต่อสมาชิกเทศบาล

ทวิทอง หงส์วิวัฒน์ (2527: 2) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการควบคุมใช้และการกระจายทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรี ในฐานะสมาชิกของสังคม ในการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญาซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจ การกำหนดชีวิตของตนเองอย่างเป็นตัวของตัวเอง

3.4 แนวคิดเรื่องความสนใจ

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2539) ได้ให้ความหมายของความสนใจว่า ความสนใจ (Interests) เป็นความรู้สึกที่มีขอบเขต หรือช่วง (Range) จากระดับสูง ของการกระตุ้น (Excitement) และลดต่ำลงมา หรือ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุ สิ่งของ กับระดับความสนใจ เช่น ผู้เรียนสนใจมากเกี่ยวกับวิชาการละคร แต่ไม่สนใจเลยเกี่ยวกับวิชาภูมิศาสตร์ เป็นต้น ตามลักษณะทางด้านจิตวิทยานั้น "ความสนใจ" อาจจะหมายความรวมถึง ผลสะท้อนของพฤติกรรมของเขาเกี่ยวกับสิ่งที่ดึงดูด หรือสิ่งที่ชอบ - ไม่ชอบตามความรู้สึกของเขา ขณะเดียวกัน ในความสนใจนั้นมีความเกี่ยวข้องกับระดับความเข้มของความสนใจ กล่าวคือ ถ้าสนใจเรื่องใดมาก ก็จะแสวงหาในสิ่งนั้นให้บ่อยที่สุดเท่าที่ทำได้ แต่หากเมื่อไร ขาดความสนใจ ก็จะไม่แสวงหาสิ่งนั้นเท่าที่ควร

ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมตามความสนใจของบุคคล ผู้จัดควรที่จะพิจารณาผู้ที่ร่วมกิจกรรมว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความมุ่งหวังในการเข้าร่วม กิจกรรมแบบต่างๆ ไป ไม่ลึกซึ้ง หรือต้องการที่จะเรียนรู้ในเชิงลึก เพื่อสามารถจัดได้ตรงกับความต้องการได้อย่างแท้จริง

3.5 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

โคเฮน และอัฟฮอฟ (1981: 6 อ้างถึงใน กฤษฎาภรณ์ ชูทอง, 2555: 27) การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การที่สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร
2. การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ออกเสียง
3. การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

โดยสร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือและเข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนา รวมถึงได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนานั้นอย่างเสมอภาค

และกล่าวว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนมีหลายประการ ได้แก่

1. อายุและเพศ
2. สถานภาพในครอบครัว
3. ระดับการศึกษา
4. สถานภาพทางสังคม
5. อาชีพ
6. รายได้และทรัพย์สิน
7. ระยะเวลาที่อยู่ในท้องถิ่น และระยะเวลาที่อยู่ในโครงการ
8. พื้นที่ดินที่ถือครอง และสภาพการทำงาน

3.6 ปัจจัยด้านอิทธิพลทางสังคม

ลีทวิชค วรานูสันติกุล (2546) ได้ให้ความหมายไว้ว่า อิทธิพลทางสังคมต่อพฤติกรรม คือ การกระทำโดยคนหนึ่งหรือหลายคนเพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือความคิดหรือความรู้สึกของคนอื่น อิทธิพลทางสังคมนี้ แสดงออกมาได้หลายรูปแบบ แต่ที่นิยมกล่าวถึงมีอยู่ 4 รูปแบบ คือ 1. การชักจูงใจ (Persuasion) คือ การใช้การสื่อสารเพื่อประโยชน์เฉพาะในการเปลี่ยนใจ หรือความคิดความเชื่อของบุคคล รวมตลอดไปจนถึงการเปลี่ยนพฤติกรรมของคนด้วย ผู้ไปชักจูงใจคนอื่นต้องพยายามอย่างยิ่งที่จะทำให้ข้อคิดหรือข้อโต้แย้งที่เสนอไปมีเหตุผลหรือตรรกะที่น่าเชื่อถือที่สุด แต่มักจะซ่อนความไม่ถูกต้องบางอย่างเอาไว้ด้วย การชักจูงใจเป็นวิธีการใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่นแบบง่ายที่สุด และเราได้เห็นบ่อยที่สุด ซึ่งในแต่ละวันเราจะได้พบเห็นอยู่เสมอ 2. การคล้อยตาม (Conformity) เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่บุคคลเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้เข้ากับ

มาตรฐานหรือความเชื่อซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป หรือจะกล่าวว่าเป็นเข้ากับบรรทัดฐาน (Norms) ของกลุ่มก็ได้ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการคล้อยตามนั้นคือแรงกดดันจากกลุ่ม ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างการที่เด็กวัยรุ่นมักจะต้องคล้อยตามกลุ่มเพื่อนของตนเองเป็นอย่างมาก ยิ่งกลุ่มเพื่อนมีความคิดเหมือนกันมากเท่าไรยิ่งมีอิทธิพลทำให้คนในกลุ่มนั้นต้องคิดคล้อยตามมากขึ้นเท่านั้น

3. การยอมทำตาม (Compliance) เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากการได้รับคำขอร้องจากผู้อื่น ให้กระทำ ทั้งที่ใจจริงไม่อยากจะทำแต่ปฏิเสธไม่ได้ จะด้วยความเกรงใจ และรู้ตนเองอยู่ตลอดเวลา หรือไม่ก็ตาม หรือหลวมตัวไปรับทำอย่างไม่รู้ตัวก็ได้

4. การเชื่อฟัง (Obedience) เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการที่บุคคลยอมทำตามคำสั่งของผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า ตัวอย่างเช่น นักเรียนเชื่อฟังครู ลูกเชื่อฟังพ่อแม่ และลูกน้องเชื่อฟังเจ้านาย เป็นต้น โดยทั่วไปผู้ที่ออกคำสั่งต้องเป็นผู้ที่อยู่ในตำแหน่งซึ่งควบคุมการกระทำของผู้ที่จะรับคำสั่งได้ และผู้ออกคำสั่งต้องสามารถหาวิธีที่ทำให้คำสั่งที่วางนั้นบังเกิดผลในทางปฏิบัติให้ได้ สรุปได้ว่าปัจจัยด้านอิทธิพลด้านสังคมที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน มี 4 รูปแบบ คือ การชักจูงใจ การคล้อยตาม การยอมทำตาม และการเชื่อฟัง

องค์การอนามัยโลก (อ้างถึงใน สายสุนีย์ ปวุตตินันท์, 2541: 41) ได้เสนอปัจจัยของการมีส่วนร่วมของประชาชน 3 ประการ คือ

1. ปัจจัยของสิ่งจูงใจ หมายถึง การที่ประชาชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมใดนั้น เหตุผลที่สำคัญประการแรกเห็นว่าคุณจะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนในสิ่งที่ทำไป และประการที่สองการได้รับการบอกกล่าวหรือได้รับการชักชวนจากบุคคลอื่นที่เข้าร่วม โดยมีสิ่งจูงใจเป็นตัวนำ

2. ปัจจัยโครงสร้างของโอกาสหรือช่องทางในการเข้าร่วม หมายถึง การมองเห็นช่องทางในการมีส่วนร่วม และมองเห็นประโยชน์ที่จะได้รับหลังการมีส่วนร่วม ดังนั้น พื้นฐานทางด้านโครงสร้างของช่องทางการมีส่วนร่วม จึงควรมีลักษณะประการแรก คือ เปิดโอกาสให้ทุกคนในชุมชนมีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนารูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ประการที่สองมีการกำหนดเวลาที่ชัดเจนแน่นอน เพื่อผู้ที่เข้าไปมีส่วนร่วมจะสามารถกำหนดเงื่อนไขตามสภาพที่เป็นจริงของตนได้ และประการที่สามมีการกำหนดลักษณะของกิจกรรมที่แน่นอนว่าจะทำอะไร

3. ปัจจัยอำนาจในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนสามารถกำหนดเป้าหมาย วิธีการ และผลประโยชน์ของกิจกรรมได้

4. ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลสนม

เทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลตำบลสนม เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 16 ตอนที่ 9 ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2542

ภาพที่ 2.1 ตราสัญลักษณ์ประจำเทศบาลตำบลสนม

ตราสัญลักษณ์ประจำเทศบาลตำบลสนม เป็นรูปท้าวอุทา ซึ่งเป็นผู้นำชาวบ้านจากอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ มาตั้งถิ่นฐานใหม่ในบริเวณหนองสนม อำเภอสนม ในปัจจุบันและได้รับโปรดเกล้าฯ เป็นพระพิพัตรภักดี เป็นเจ้าเมืองสนมคนแรก ด้านล่างเป็นหนองสนม เป็นหนองน้ำ ที่มีความอุดมสมบูรณ์และหล่อเลี้ยงชาวสนมมาช้านาน เบื้องหลังเป็นรูปต้นไทรที่แผ่กิ่งก้านสาขาให้ความร่มเย็นแก่ชาวสนม ซึ่งเปรียบเสมือนความเจริญรุ่งเรืองของเทศบาลตำบลสนม

4.1 สภาพทั่วไป และข้อมูลพื้นฐาน

4.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

สำนักงานเทศบาลตำบลสนม ตั้งอยู่บริเวณชุมชนหนองดาด เลขที่ 234 หมู่ที่ 2 ตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ มีพื้นที่ 5.03 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,143.75 ไร่ ห่างจากจังหวัดสุรินทร์ไปทางทิศเหนือประมาณ 50 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ ม.1, ม. 2, ม.3, ม.5, ม.8 และ หมู่ 11 โดยแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 10 ชุมชน ดังนี้

1. ชุมชนร่วมใจพัฒนา	6. ชุมชนศรีนครร่วมใจ
2. ชุมชนหนองดาด	7. ชุมชนศรีธาตุสามัคคี
3. ชุมชนหนองสิมสามัคคี	8. ชุมชนแสนสมบูรณ์
4. ชุมชนโลกสะอาด	9. ชุมชนหัตถชัยบ้านโคก
5. ชุมชนบึงนครพัฒนา	10. ชุมชนพัฒนกิจ

และมีอาณาเขตติดต่อกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ดังนี้

ทิศเหนือ มีอาณาเขตติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลสนม

ทิศใต้ มีอาณาเขตติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลสนม

ทิศตะวันออก มีอาณาเขตติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลสนม

ทิศตะวันตก มีอาณาเขตติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลสนม

4.1.2 ประชากร

เทศบาลตำบลสนม มีประชากรรวมทั้งสิ้น 5,075 คน แยกเป็น

ชาย จำนวน 2,456 คน

หญิง จำนวน 2,619 คน

ความหนาแน่นของประชากร 1,008.90 คนต่อตารางกิโลเมตร

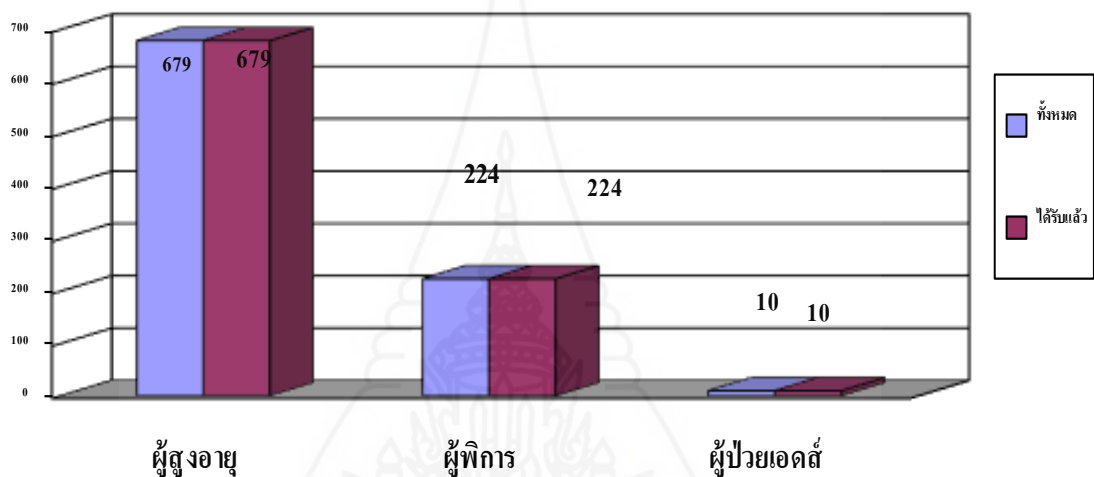
ที่มา: สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลสนม (เดือนเมษายน พ.ศ. 2558)

ตารางที่ 2.1 แสดงจำนวนประชากรชุมชนต่างๆ ของเทศบาลตำบลสนม

หมู่ที่	ชื่อชุมชน	จำนวนประชากร			ผู้นำ
		ชาย	หญิง	รวม	
1	ชุมชนร่วมใจพัฒนา ชุมชนศรีนครร่วมใจ	480	493	973	นายสุวิพล ศีลาอ่อน (ผู้ใหญ่บ้าน)
2	ชุมชนหนองตาด ชุมชนศรีธาตุสามัคคี	495	549	1,044	นายนิคม งามวิไล (กำนัน)
3	ชุมชนแสนสมบูรณ์ ชุมชนหนองสิมสามัคคี	477	506	983	นายอรรถวิทย์ ตระกูลสุข (ผู้ใหญ่บ้าน)
5	ชุมชนโคกสะอาด	320	385	705	นายบุญทัน แวงชัย (ผู้ใหญ่บ้าน)
8	ชุมชนหัดถชัยบ้านโดน	257	266	523	นายประจักษ์ ร่วมดี (ผู้ใหญ่บ้าน)
11	ชุมชนบึงนครพัฒนา ชุมชนพัฒนกิจ	427	420	847	นายอุโล ทองด้วง (ผู้ใหญ่บ้าน)
รวมทั้งสิ้น		2,456	2,619	5,075	

ตารางที่ 2.2 แสดงจำนวนประชากรผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ป่วยเอดส์ ของเทศบาลตำบลสนม

ผู้สูงอายุ		ผู้พิการ		ผู้ป่วยเอดส์	
ทั้งหมด	ที่ได้รับ	ทั้งหมด	ที่ได้รับ	ทั้งหมด	ที่ได้รับ
679	679	224	224	10	10

ภาพที่ 2.2 เปรียบเทียบจำนวนผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์ทั้งหมดกับผู้ที่ได้รับสวัสดิการแล้ว

4.1.3 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

อาชีพหลักของประชาชนในเขตเทศบาล ได้แก่ การเกษตรกรรม ซึ่งประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีประมาณร้อยละ 95

- 1) หน่วยธุรกิจเขตเทศบาลตำบลสนม ได้แก่ ปั้มน้ำมัน 2 แห่ง, ตลาดนัด 2 แห่ง, ร้านค้าต่างๆ จำนวน 102 แห่ง
- 2) การศึกษา ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา 2 แห่ง, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน 1 แห่ง
- 3) สถาบันและองค์การทางศาสนา ประชาชนในพื้นที่นับถือศาสนาพุทธ 100 เปอร์เซ็นต์ มีวัดจำนวน 4 แห่ง ประกอบด้วย วัดศรีสว่างโลกสะอาด, วัดธาตุ, วัดป่าอู่ไผ่บุญญลักษม์ และวัดบึงบ้านสนม

4) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ได้แก่ ศูนย์ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาลตำบลสนม จำนวน 1 แห่ง

4.2 การสาธารณสุข

มีสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ จำนวน 1 แห่ง โรงพยาบาล ขนาด 60 เตียง จำนวน 1 แห่ง สมาชิกอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) จำนวน 89 คน (10 ชุมชน), รถยนต์เก็บขยะ จำนวน 2 คัน

4.3 การเมืองการปกครอง ประกอบด้วย คณะกรรมการชุมชน จำนวน 90 คน สมาชิกอปพร. จำนวน 167 คน และระดับเพลิง จำนวน 2 คัน

4.4 การบริการขั้นพื้นฐาน

4.4.1 การคมนาคม ปัจจุบันถนนในเขตเทศบาลตำบลสนม ส่วนใหญ่เป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก และทางหลวงจังหวัดหมายเลข 2333 ซึ่งผ่านเขตเทศบาลตำบลสนม ไปยังอำเภอรัตนบุรี และกิ่งอำเภอโนนนารายณ์

4.4.2 การไฟฟ้า การดำเนินกิจการไฟฟ้าให้กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสนม อยู่ในความรับผิดชอบและดำเนินงาน โดยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดสุรินทร์ หน่วยอำเภอสนม ในเขตเทศบาลตำบลสนม ประชาชนมีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือนอย่างทั่วถึง

4.4.3 การประปา ระบบจำหน่ายน้ำประปาของการประปาส่วนภูมิภาค ครอบคลุมเกือบทุกหลังคาเรือนในเขตเทศบาล

4.4.4 การโทรคมนาคม ระบบการสื่อสารที่มีให้บริการ เช่น โทรศัพท์ ไปรษณีย์ และการสื่อสารในรูปแบบอื่นๆ ดังต่อไปนี้

1) การไปรษณีย์ เทศบาลตำบลสนม มีที่ทำการไปรษณีย์ 1 แห่ง ซึ่งอยู่ในความควบคุมของการสื่อสารแห่งประเทศไทย

2) โทรศัพท์ โทรศัพท์ชุมสายอำเภอท่าตูม เป็นผู้รับผิดชอบ

4.4.5 สภาพการจราจร ปัจจุบันสภาพการจราจรภายในเขตเทศบาล มีความคล่องตัวดี เนื่องจากเขตเทศบาลตำบลสนมไม่ใช้เมืองผ่านในการคมนาคมและสัญจร การจราจรจึงไม่ติดขัด

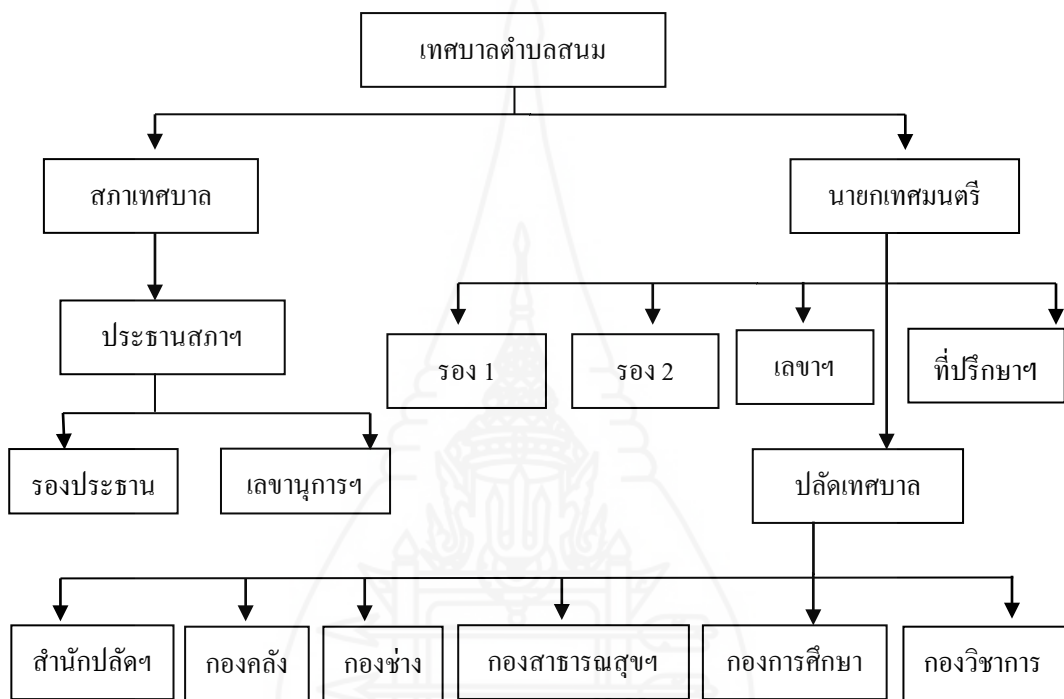
4.4.6 แหล่งน้ำธรรมชาติ แหล่งน้ำจำนวน 3 แห่ง คือ หนองสนม, หนองสิม และหนองตาต

4.5 ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพของท้องถิ่น

4.5.1 โครงสร้างและกระบวนการบริหารงานบุคคล เทศบาลตำบลสนมเป็นเทศบาลขนาดกลาง แบ่งการบริหารภายในองค์กร ดังนี้

ฝ่ายนิติบัญญัติหรือสภาเทศบาล ประกอบด้วย สมาชิกที่ราษฎรเลือกตั้ง จำนวน 12 คน อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี

ฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย นายกเทศมนตรีที่ราษฎรเลือกตั้ง จำนวน 1 คน รองนายกเทศมนตรีจำนวน 2 คน เลขานุการนายกเทศมนตรี 1 คน และที่ปรึกษานายกเทศมนตรี 1 คน ซึ่งมาจากการแต่งตั้งของนายกเทศมนตรี ฝ่ายบริหารมีอำนาจหน้าที่ควบคุมความรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาลตามกฎหมาย โดยมีนายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้า

ภาพที่ 2.3 โครงสร้างการบริหารงานของเทศบาลตำบลสนม

การแบ่งส่วนการบริหารของเทศบาลตำบลสนม ได้แบ่งส่วนการบริหารออกเป็นกองและงานต่างๆ ดังต่อไปนี้

พนักงานเทศบาลสามัญ	จำนวน	16	คน
ครูผู้ดูแลเด็ก	จำนวน	4	คน
ลูกจ้างประจำ	จำนวน	4	คน
พนักงานจ้างตามภารกิจ	จำนวน	13	คน
พนักงานจ้างทั่วไป	จำนวน	15	คน
พนักงานจ้างรายวัน	จำนวน	5	คน
	รวม	58	คน

เทศบาลตำบลสนม ได้แบ่งส่วนราชการออกเป็น 6 ส่วน ได้แก่ สำนัก ปลัดเทศบาล กองคลัง กองช่าง กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม กองการศึกษา และกองวิชาการ และแผนงาน

4.6 วิสัยทัศน์ (vision) และพันธกิจ (mission) แนวทางการพัฒนาท้องถิ่น

4.6.1 วิสัยทัศน์ (vision)

“บ้านเมืองน่าอยู่ เชิดชูคุณธรรม นำเกษตรอินทรีย์”

4.6.2 พันธกิจ (mission)

- 1) พัฒนาการจัดการศึกษา การกีฬา การสาธารณสุข และสังคมเชิงบูรณาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี ชุมชนเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน
- 2) ส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 3) เสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในชุมชน
- 4) เสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมให้ประชาชนมีฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงอย่างยั่งยืน ภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 5) พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค สาธารณูปการ และครอบคลุมพื้นที่ในชุมชน
- 6) พัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
- 7) พัฒนาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารเทศบาลแบบบูรณาการ
- 8) พัฒนาและส่งเสริมปัจจัยการผลิตเกษตรอินทรีย์อย่างยั่งยืน

4.7 จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา

4.7.1 ประชาชนมีสุขภาพอนามัยที่ดี ได้รับบริการด้านการสาธารณสุขโดยทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

4.7.2 ชุมชนมีความเข้มแข็ง ประชาชนได้รับสวัสดิการสังคมอย่างทั่วถึง มีคุณภาพชีวิตที่ดีถ้วนหน้า

4.7.3 เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไปได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ มีแหล่งความรู้ที่ทันสมัยและรู้จักใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้อง

4.7.4 ศิลปะ ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมอันดีงาม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ดำรงอยู่ และได้รับการสืบทอดตลอดไป

4.7.5 ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เกิดความสงบเรียบร้อย ภายในชุมชน

4.7.6 การคมนาคมขนส่ง มีความสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัยทันสมัย ระบบ สาธารณูปโภค สาธารณูปการทั่วถึงและครอบคลุมทุกพื้นที่ และได้มาตรฐาน

4.7.7 บ้านเมืองน่าอยู่และสวยงามเป็นระเบียบ และมีผังเมืองที่ดีเพื่อส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาเมือง

4.7.8 ประชาชนมีงานทำ มีอาชีพ มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพและสินค้า ผลิตภัณฑ์ชุมชนมีมูลค่าเพิ่มขึ้น เป็นที่ต้องการของตลาด

4.7.9 สร้างความเข้มแข็งให้ภาคการเกษตรแบบครบวงจรตามแนวทางเกษตร ทฤษฎีใหม่และดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4.7.10 มีสถานที่ในการออกกำลังกายและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจที่ได้มาตรฐาน

4.7.11 ประชาชนและหน่วยงานต่างๆ มีความเข้าใจอันดีต่อองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นและเกิดการมีส่วนร่วมในการบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นจากทุกภาคส่วน

4.7.12 การบริหารด้านการเงิน – การคลัง และการจัดเก็บรายได้ของเทศบาล มีประสิทธิภาพ

4.7.13 ประชาชนได้รับบริการที่ดี สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ รวมทั้ง ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยของประชาชนเพิ่มมากขึ้น

4.7.14 บุคลากรของเทศบาลปฏิบัติงานบนพื้นฐานการมีคุณธรรมจริยธรรมและ หลักธรรมาภิบาล

4.7.15 ประชาชนมีจิตสำนึกที่ดีในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างยั่งยืน

4.7 รายละเอียดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบลสนม

เทศบาลตำบลสนมมีทั้งหมด 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

4.7.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพของคนและความเข้มแข็งของชุมชน

4.7.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมความเข้มแข็งของระบบเศรษฐกิจชุมชน

4.7.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน และความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน

4.7.4 ยุทธศาสตร์การบริหารการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.7.5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบการเมือง การปกครอง การบริหาร
สังคม เศรษฐกิจ และการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น

4.7.6 ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรมทรัพยากรน้ำร่วมกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี (2551: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องการ
เสริมสร้างและพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
และป่าต้นน้ำ: กรณีศึกษาพื้นที่ลุ่มน้ำมูล ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของ
ชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและป่าต้นน้ำ ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พบว่า ผลที่
ได้มีความสอดคล้องกัน สรุปได้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน เรียงลำดับ
ความสำคัญดังนี้ ความใส่ใจในกิจกรรมของชุมชน ความตระหนักของสมาชิกชุมชน การให้คุณค่า
ทางสังคมและสมาชิกชุมชน การได้รับการสนับสนุนและได้รับการยอมรับจากหน่วยงานและ
ชุมชนอื่นๆ ความเข้มแข็งของชุมชน ความสามารถของผู้นำชุมชน และคุณธรรมของผู้นำชุมชน

กริชกมล เหล่าอรรคะ (2550: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องบทบาทของเทศบาลตำบลหัวขวาง
ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 – 50 ปี รองลงมา
อายุ 51 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี รองลงมา
มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง รองลงมา
มีอาชีพค้าขาย

2. ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของเทศบาลตำบลหัวขวางในการ
พัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับ
มาก ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของเทศบาลในการพัฒนาการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมและเป็นรายด้านคือ ด้านสังคมไม่แตกต่างกัน
ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองการบริหารและด้านการจัดการทรัพยากรและ
สิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ประชาชนที่มีระดับการศึกษา
ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของเทศบาลในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนใน
การพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

โกวิท พวงงาม และธีรเดช ฉายอรุณ (2543: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติของประชาชนในการมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานแบบกระจายอำนาจ ผลการศึกษา พบว่า

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญและการกระจายอำนาจอยู่ในระดับปานกลาง (59.0 %) ในขณะที่ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างในเรื่องเดียวกันนั้น สูงกว่าเล็กน้อย (65.0 %) อย่างไรก็ตามพบว่าการปฏิบัติตนในการมีส่วนร่วมตามแบบกระจายอำนาจนั้นค่อนข้างต่ำ (38.1 %)

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตนในการมีส่วนร่วมตามแบบกระจายอำนาจนั้น พบว่า ประกอบไปด้วย ระดับการศึกษา เพศ จำนวนกลุ่มที่เป็นสมาชิก ปริมาณสื่อที่เปิดรับเกี่ยวกับ รัฐธรรมนูญและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และทัศนคติต่อรัฐธรรมนูญและการกระจายอำนาจ คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของประชาชน ต่อรัฐธรรมนูญและการกระจาย อำนาจสู่ท้องถิ่น โดยส่งเสริมสื่อที่เข้าถึงได้ง่ายในระดับท้องถิ่น เช่น หอกระจายข่าว หรือสื่อของรัฐ และส่งเสริมสื่อประเภทบุคคล ได้แก่ ผู้นำชุมชนต่างๆ ที่จะเผยแพร่ข่าวสารให้กับชาวบ้านทั่วไป นอกจากนี้การประชาสัมพันธ์ควรมีลักษณะเฉพาะเจาะจง เน้นเฉพาะเนื้อหาที่ประชาชนใน ท้องถิ่นนั้นๆ ควรรู้ หรือจะจัดให้มีเวทีการเรียนรู้ของชุมชน โดยความร่วมมือขององค์กรชุมชน องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นนั้นๆ โดยจัดให้ความรู้แก่ประชาชน เดือนละ 1 – 3 ครั้ง

2. ส่งเสริมให้มีการสร้างชุมชนที่เป็นต้นแบบ ของการบริหารงานแบบกระจาย อำนาจสู่ท้องถิ่น และหาจุดเด่นหรือปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดผลดำเนินการที่ดีเพื่อเป็นตัวอย่างของ ชุมชนอื่นๆ รวมทั้งเสริมสร้างเยาวชนประชาธิปไตยให้เกิดในชุมชนดังกล่าวด้วย

3. ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในลักษณะเชิงรุกมากขึ้น โดยให้ประชาชนเข้าร่วม เป็นสมาชิกกลุ่มหลายๆ และก่อให้เกิดเครือข่าย รวมทั้งการก่อตั้งกลุ่มลักษณะอื่นๆ เช่น กลุ่ม ประชาธิปไตย รวมทั้งส่งเสริมให้คนบางกลุ่มที่มีศักยภาพ ได้เข้าร่วมในกิจกรรมของกลุ่มมากยิ่งขึ้น

4. ควรมีการทำการวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น อย่าง ต่อเนื่อง

ขนิษฐา ศรีนนท์ (2543: บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนย่อยต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมของชุมชนย่อยกับกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล เพื่อศึกษาว่าชุมชนย่อยซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลนครนนทบุรี ประจำปี 2544 หรือไม่เพียงใด และเพื่อศึกษาว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาประจำปีของเทศบาลในปีต่อไป ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคือ ประธานกรรมการชุมชนและรองประธานกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลนครนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครนนทบุรีอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาล ยกเว้น อาชีพมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาล และปัจจัยแวดล้อม ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาล ข้อเสนอแนะจากการวิจัยคือผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของเทศบาล ควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น แจกข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาลให้ชุมชนทราบอย่างสม่ำเสมอ และให้ความสำคัญต่อปัญหา ความต้องการและตอบสนองปัญหาความต้องการของชุมชนอย่างเสมอภาค ด้วยความรวดเร็ว และทันต่อความต้องการของชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชนกับเทศบาล ซึ่งจะทำให้เกิดการยอมรับและได้รับความร่วมมือที่ดีจากชุมชน และเป็นผลให้เกิดการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาลมากขึ้น

จุไรลักษณ์ จิตรสบาย (2548: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน กรณีศึกษาดำบลเป่า อำเภอดุสิต จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 36 – 45 ปี มีสถานภาพสมรส มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา มีตำแหน่งประชาคมหมู่บ้าน / ชุมชน และมีรายได้ต่อปีของครอบครัวอยู่ระหว่าง 10,000 – 20,000 บาท
2. ประชาชนมีความเห็นด้วยเกี่ยวกับกฎระเบียบเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานด้านโครงสร้างพื้นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด
3. ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านโครงสร้างพื้นฐานโดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน คือ ด้านการร่วมจัดทำแผนพัฒนา การร่วมตรวจสอบรับรู้และแสดงความคิดเห็น การร่วมกำหนดความต้องการ และการร่วมปฏิบัติติดตามผล / ประเมินอยู่ในระดับมาก

4. ประชาชนที่มีความแตกต่างกันในด้านอายุ เพศ สถานภาพสมรส การศึกษา ตำแหน่ง รายได้ อาชีพ และการได้รับข้อมูล ข่าวสาร มีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านโครงสร้างพื้นฐานไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่ได้รับการฝึกอบรมต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานโครงสร้างพื้นฐานโดยรวม และด้านการจัดทำแผนพัฒนาตำบลต่างกัน

เจนจิรา สุคำภา (2547: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านการร่วมเสนอปัญหาในชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเป็นรายชื่อพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมากที่สุด และประชาชนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาภายในชุมชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด

2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาตำบล โดยรวมอยู่ในระดับน้อย และเป็นรายชื่อพบว่า ประชาชนได้เข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อจัดทำแผนพัฒนาในชุมชนของตนเองมากที่สุด และประชาชนมีส่วนร่วมในการกลั่นกรองปัญหาและความต้องการน้อยที่สุด

3. ด้านการร่วมกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและเป็นรายชื่อพบว่า ประชาชนในชุมชนรวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด และประชาชนได้เสนอตนเองเพื่อร่วมกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด

4. ด้านการมีส่วนร่วมตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมอยู่ในระดับน้อย และเป็นรายชื่อพบว่า ประชาชนได้ติดตามและตรวจสอบการทำงานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด และประชาชนได้ร่วมเป็นกรรมการฝ่ายต่างๆ ในการดำเนินงานทางพัสดุน้อยที่สุด

ชัยยศ ทะไกรราช (2547: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชาคมหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ประกอบอาชีพการเกษตรมากที่สุด มีช่วงอายุส่วนใหญ่ระหว่าง 40 – 50 ปี และมีการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด

2. ประชาคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เห็นว่ามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมและเป็นรายด้านทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการพัฒนาและสร้างรูปแบบ ด้านการจัดหรือปรับปรุงการบริหารงาน และด้านการตัดสินใจใช้ทรัพยากร แต่เห็นว่ามีส่วนร่วมในด้านปฏิบัติตามนโยบายอยู่ในระดับมาก

3. ประชาคมหมู่บ้านเพศชายและเพศหญิงเห็นว่า ประชาคมหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ประชาคมหมู่บ้านที่มีอายุต่างกันเห็นว่า ประชาคมหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ประชาคมหมู่บ้านต้องการมีส่วนร่วมและต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาคมหมู่บ้านมีส่วนร่วม 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษาปัญหา สาเหตุ และความต้องการของชุมชน ด้านการตัดสินใจใช้ทรัพยากร และด้านการควบคุมติดตามและประเมินผล

ดารานี ศรีจันทร์อ่อน (2543: บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกสภาเทศบาล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ยกเว้นอาชีพมีความสัมพันธ์ ด้านการวางแผนพัฒนาเทศบาลและปัจจัยแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมด้านสนับสนุนกิจกรรมและด้านติดตามประเมินผลอยู่ในระดับต่ำ ศึกษาด้านความรู้ความเข้าใจและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม เพศ สถานภาพ ระยะเวลาในที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม รูปแบบการมีส่วนร่วม เช่น ร่วมประชุมวางแผน ร่วมเป็นกรรมการจัดกิจกรรม ร่วมออกแรง วัสดุ เงิน และร่วมรับทราบเมื่อกิจกรรมเสร็จสิ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของผู้วิจัยที่ได้ศึกษาถึงรูปแบบการมีส่วนร่วมและกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่สีเขียวที่ถูกข้อจำกัดการพัฒนาพื้นที่โดยข้อกฎหมาย ศึกษาประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ถึงการมีส่วนร่วมพัฒนาด้านการริเริ่มการวางแผน การดำเนินการ ตลอดจนการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา และการประเมินผลการพัฒนา การมีส่วนร่วมของประชาชนผู้ทำการค้าในตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง กลุ่มอาชีพ การสร้างงานสร้าง

รายได้เพื่อบรรเทาปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้ เพื่อพัฒนาทุนทางสังคมเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านเศรษฐกิจและผลพวงจากการพัฒนาพื้นที่สีเขียว ผู้พัฒนาที่ยั่งยืนของสังคมและประเทศชาติ

ทานตะวัน อินทร์จันทร์ (2546: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อยในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 41-50 ปี เป็นผู้ที่สมรสแล้ว มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท เป็นผู้ดำรงตำแหน่งเป็นคณะกรรมการชุมชนเพียง 1 ครั้ง และไม่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนย่อย

จากการศึกษาของทานตะวันพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อยในเขตเทศบาลเมืองลำพูน 4 ลักษณะ ได้แก่ การมีส่วนร่วมตัดสินใจ การมีส่วนร่วมปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมประเมินผล การพัฒนาชุมชนย่อย ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับการประชุมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน การคิดหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชน การคิดค้นวิธีการแก้ไขปัญหาของชุมชน ค้นหาความต้องการของชุมชนและเสนอต่อเทศบาล การตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม และการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกิดขึ้นในชุมชน

การมีส่วนร่วมปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีและสร้างความสามัคคีในชุมชน การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสนองความต้องการของชุมชน การดูแลสาธารณสมบัติของชุมชน การบริหารกิจกรรมและประสานงานขอความร่วมมือระหว่างชุมชนกับเทศบาล การจัดหรือปรับปรุงการบริหารงานพัฒนาชุมชนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การวางแผนงาน หรือโครงการต่างๆ ของชุมชน การกำหนดกฎระเบียบต่างๆ ของชุมชน และการใช้แรงงานหรือบริจาคทรัพย์เพื่อนำไปพัฒนาชุมชน

การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการช่วยเหลือจากส่วนกลาง เช่น โครงการกองทุนหมู่บ้าน การฝึกอบรม ทักษะศึกษา การพัฒนางานด้านสาธารณสุข โภค สุขภาพ การส่งเสริมอาชีพ และการศึกษาให้กับชุมชน กิจกรรมสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน เช่น การทำอาหาร การผลิตสินค้าของชุมชน การร่วมรับแจกวัสดุสิ่งของ เช่น เครื่องอุปโภคบริโภค และการรับค่าตอบแทนหรือของรางวัล

การมีส่วนร่วมในการประเมินผลเป็นไปในลักษณะการแสดงความคิดเห็นร้องทุกข์เกี่ยวกับปัญหาที่ประสบได้โดยตรง การจัดทำประชาพิจารณ์หรือจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น โครงการพัฒนาเทศบาลที่สำคัญ การประเมินผลโครงการต่างๆ ของชุมชน การแต่งตั้งตัวแทนของชุมชนให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างโครงการพัฒนาเทศบาล การควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานของเทศบาล แต่คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในระดับน้อยในการร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินผลแผนงานหรือโครงการพัฒนาชุมชนของเทศบาล

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ อายุ และปัจจัยด้านการได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนน้อย มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนน้อยในเขตเทศบาลเมืองลำพูนที่แตกต่างกัน คือ คณะกรรมการที่มีอายุน้อย และคณะกรรมการที่เคยได้รับการฝึกอบรม มีแนวโน้มของการมีส่วนร่วมตัดสินใจร่วมปฏิบัติการร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผลในการพัฒนาชุมชนน้อยมากกว่าคณะกรรมการที่มีอายุมาก และคณะกรรมการที่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม ปัจจัยด้านการศึกษาไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากการพัฒนาชุมชน สำหรับปัจจัยด้านรายได้ไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากการพัฒนาชุมชน คือ คณะกรรมการที่มีรายได้น้อยมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์มากกว่า

น้ำฝน สมศรีนวล (2547: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาคมตำบลในการดำเนินกิจการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐาน เขตพื้นที่อำเภอนางรอง องค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชาคมตำบลกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้คือ ด้านการร่วมเสนอปัญหาและความต้องการของชุมชน ด้านการร่วมวางแผนหรือวางแผนนโยบายเพื่อเป็นแนวทางพัฒนาของชุมชน ด้านการร่วมจัดหาบริการสาธารณะ ด้านการร่วมคิดสร้างรูปแบบและวิธีแก้ไขปัญหาของชุมชน และด้านการร่วมติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินงานและบำรุงรักษาในกิจการสาธารณะตามลำดับ

2. สมาชิกประชาคมตำบลที่มีความแตกต่างกันในเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการดำเนินกิจการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างกันพบว่า สมาชิกประชาคมตำบลมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการดำเนินกิจการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกันใน 3 ด้าน

ดังนั้นคือ ด้านการร่วมเสนอปัญหาและความต้องการของชุมชน ด้านการร่วมคิดสร้างรูปแบบและวิธีแก้ไขปัญหาของชุมชน และด้านการร่วมวางแผนหรือนโยบายเพื่อเป็นแนวทางพัฒนาของชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการสนับสนุนให้ประชาคมมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการสาธารณะ ด้านโครงสร้างพื้นฐานได้แก่ ควรเปิดเวทีประชาคมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้ตรงต่อความต้องการและแก้ไขปัญหาคือความต้องการของประชาคมให้มากที่สุด

บุญเทียม จันสุข (2548: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลโดยรวมไม่แตกต่าง สรุป ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลกมลาไสยมีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นที่สำคัญ ตั้งแต่การเสนอความต้องการและความเดือดร้อนของตนเองต่อสมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งอาจนำเสนอผ่านสมาชิกสภาเทศบาลที่ได้มีการออกเยี่ยมชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อรับข้อเสนอต่าง ๆ มาเป็นข้อมูล ในการจัดโครงการพัฒนาต่างๆ ให้สามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างถูกต้อง นอกจากนั้น ประชาชนยังสามารถเสนอความต้องการของตนเองบนเวทีประชาคมที่ทางเทศบาลจัดขึ้น เพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูลก่อนการจัดทำแผนงบประมาณของเทศบาล เพื่อให้การจัดทำแผนการพัฒนาท้องถิ่น สอดคล้องและสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน

ประพัฒน์ เศษหาญ (2544: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมพัฒนาชุมชน ศึกษากรณีผู้ได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนในจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า

1. การแก้ไขปัญหาทางสังคมใช้วิธีระดมสมองประชุมทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้โดยจัดทัศนศึกษาดูงานกิจกรรมกลุ่มที่ให้ความสนใจ
2. การแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้เกิดการร่วมระดมทุนและแรงงาน โดยการจุดสระน้ำในไร่นา ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยคอกและปุ๋ยพืชสด
3. การแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจประชาชน ส่งเสริมให้ปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ไว้กินเอง
4. จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนผู้ได้รับการศึกษาจากมูลนิธิพัฒนาชุมชนยั่งยืนที่มีเพศ อายุ ระยะเวลาการอาศัยในหมู่บ้าน และรายได้ที่เป็นเงินสดของครอบครัวต่อปี มีส่วนในกิจกรรมพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน

ประพันธ์ วรรณบวร (2543: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษากรณีจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ สนใจติดตามข่าวสารการเมือง มีอุดมการณ์ประชาธิปไตยในระดับมาก มีความรู้ความเข้าใจในอำนาจหน้าที่ ความคาดหวังในผลประโยชน์ในระดับปานกลาง และส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมทางการเมือง มีส่วนร่วม สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีวัฒนธรรมทางการเมืองมีส่วนร่วม และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในระดับมาก ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคือ ขาดความรู้ความเข้าใจในอำนาจหน้าที่

ปิยนุช แสงวรุฑ (2546: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนางาม อำเภอสกลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ผู้เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จบการศึกษาระดับประถมศึกษา อาศัยอยู่ในท้องถิ่นมาตั้งแต่เกิด และส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการจัดตั้งคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาตำบล เก็บรวบรวมข้อมูล โดยทั่วไปของตำบล รวบรวมและจัดกลุ่มปัญหาความต้องการของตำบล ศึกษานโยบายของจังหวัดและอำเภอ กำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล กลั่นกรองปัญหาและความต้องการ จัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการของตำบล กำหนดแนวทางการพัฒนาตำบล และกำหนดกิจกรรมตามโครงการ งานผู้เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่จะให้ความร่วมมือในการเข้าประชุมทุกครั้ง

ปัญหาที่พบคือ ผู้เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล จะมีระดับการมีส่วนร่วมในการร่วมวางแผนพัฒนาท้องถิ่นรับรู้ และเข้าใจระบบการวางแผนมากกว่าประชาชน ทำให้การพัฒนาท้องถิ่น ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชน ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจ ขาดวิสัยทัศน์ในการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

พันทิพา พันธุ์สุรินทร์ (2548: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขุ่นใหญ่ อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนตำบลหนองขุ่นใหญ่ มีส่วนร่วมในขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 5 ปี คือ การเตรียมการจัดทำแผน การกำหนดปัญหาและแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้าน การกำหนดและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาในระดับตำบล การกำหนดแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้าน การกำหนดและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาในระดับตำบล การกำหนดแนวทางพัฒนาของ

องค์การบริหารส่วนตำบล และการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน จากการมีส่วนร่วมทั้ง 5 ขั้นตอนนี้พบว่า กลุ่มประชาชนที่ให้ความร่วมมือในทุกขั้นตอนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ กลุ่มประชาคมหมู่บ้าน กลุ่มคณะกรรมการหมู่บ้าน และกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

2. ปัญหาและอุปสรรคของการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ที่ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ผ่านมา เนื่องจากไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนทุกกลุ่มทั้ง 5 ขั้นตอน ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และขาดวิสัยทัศน์ในการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

โดยสรุปผลการศึกษาค้นคว้านี้ สามารถใช้เป็นสารสนเทศให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนจัดทำกิจกรรม สนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิผลในการพัฒนาท้องถิ่น รวมไปถึงให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศต่อไป

ไพบุลย์ ศรีประคู้ (2556: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้า อำเภอบึงสามพัน จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า (1) ประชากรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้า โดยภาพรวมจะอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาทางด้านทั้ง 4 ด้านพบว่า ด้านร่วมคิดร่วมตัดสินใจ และด้านร่วมดำเนินการร่วมปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านร่วมรับประโยชน์ และร่วมติดตามและด้านร่วมเสนอแนะอยู่ในระดับน้อย (2) ประชาชนที่มีอายุ อาชีพ สถานภาพ และตำแหน่งในชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอกกล้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (3) ปัจจัยด้านสังคมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

มานพ ฉวีรักษ์ (2546: บทคัดย่อ) วิจัยกลยุทธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองศรีไค อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น และไม่มีส่วนร่วมในการสร้างการมีส่วนร่วมตามแผนพัฒนาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล

รัมภา แก้วปิ่นทอง (2544: บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการปลูกป่าชายเลน กรณีศึกษาเขตพื้นที่ตำบลบางตำรุ อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนตำบลบางตำรุ อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี มีส่วนร่วมในโครงการปลูกป่าชายเลนในระดับปานกลาง และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมก็คือ ความสัมพันธ์ต่อผู้นำโครงการ การรับรู้

ข้อมูลข่าวสารของโครงการปลูกป่าชายเลน การได้รับประโยชน์จากป่าชายเลนผ่านเสียงตามสาย สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชนกับผู้นำโครงการ และควรจัด โครงการที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการสร้างความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งอาหารธรรมชาติเป็นอันดับแรก

วันเพ็ญ บุญเผือก (2546: บทคัดย่อ) ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมและความเป็นไปได้ ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านฉางให้เป็นเมืองน่าอยู่ ผล การศึกษาพบว่า ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านฉางให้เป็น เมืองน่าอยู่โดยรวมในด้านสิ่งแวดล้อม ด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ และด้านการบริหารจัดการ พบอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านสังคมอยู่ในระดับน้อย ส่วนความเป็นไปได้ในการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านฉางให้เป็นเมืองน่าอยู่โดยรวมและรายด้านทุกด้านคือ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ และด้านการบริหารจัดการพบอยู่ในระดับ น้อย ความต้องการมีส่วนร่วมและความเป็นไปได้ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา เทศบาลตำบลบ้านฉางให้เป็นเมืองน่าอยู่ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ และด้านการบริหารจัดการ จำแนกตามระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ครอบครัวต่อเดือนก่อนหัก ค่าใช้จ่ายและการเป็นสมาชิกกลุ่ม พบว่าทุกท่านจำแนกตามตัวแปรต่างมีความแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศิวา กภาพแสน (2547: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ บริหาร โรงเรียนบุญวัฒนา 2 อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า จากการดำเนินการ พัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนตามขั้นตอนของการวิจัยปฏิบัติการพบว่า ชุมชนให้ความสำคัญใน การเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจวางแผน แก้ปัญหาและปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป็นประโยชน์ต่อการบริหารโรงเรียน มีส่วนร่วมดำเนินการเสาะเสาะกำลังทรัพย์สติปัญญา จัดหา ทรัพยากร และแหล่งเรียนรู้ให้มีการติดตามนิเทศ ค้นหาตัวอย่างที่ดี หาแนวทางแก้ปัญหาและหา วิธีการช่วยเหลือในด้านต่างๆ กับทางโรงเรียน โดยแสดงออกถึงความเป็นเจ้าของโรงเรียนร่วมกัน ทำให้มีศักยภาพในการปรับปรุง แก้ไข พัฒนาให้โรงเรียนน่าอยู่ ให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็น แหล่งเรียนรู้หลายสาขาวิชา นักเรียนได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ส่งผลให้นักเรียนมีความประพฤติ เรียบร้อย มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การที่ชุมชนได้มีส่วนร่วมประเมินผลการดำเนินงานของ โรงเรียน มีประโยชน์ต่อการบริหารงานโรงเรียน คือ ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนทราบข้อมูลต่างๆ ทั้ง ในส่วนที่ดี ที่ผิดพลาด ที่ควรแก้ไข หรือคาดไม่ถึง ซึ่งจะเป็นแนวทางในการบริหารจัดการต่อไป นอกจากนี้ชุมชนยังมีส่วนในการให้ข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียน และเข้า มามีบทบาทในการจัดกิจกรรมให้บริการด้านส่งเสริมดูแลสุขภาพอนามัยให้กับชุมชน โดยจัดให้มี การออกกำลังกายร่วมกันตามโอกาสสมควร การตรวจสุขภาพ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพให้

ชุมชน เช่น จัดให้มีการอบรมอาชีพต่างๆ ได้แก่ การเกษตร คหกรรม อุตสาหกรรมในครัวเรือน นอกจากนี้ยังส่งเสริมการจัดงานประเพณีและกิจกรรมนันทนาการร่วมกันภายในโรงเรียน เช่น การทำบุญร่วมกัน รับประทานอาหารร่วมกัน และจัดกิจกรรมต่างๆ ซึ่งโรงเรียนสามารถให้การสนับสนุนชุมชนในด้านอาคารสถานที่ และวัสดุครุภัณฑ์เพื่อให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์

สมชัย สิริสมบัติ (2544: บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาลคู่ “เมืองน่าอยู่” ในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาลคู่เมืองน่าอยู่ ตามเกณฑ์ตัวชี้วัดความน่าอยู่ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสุขภาพ ด้านบริการสาธารณะสุข ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจสังคม ปรากฏผลเหมือนกันทั้ง 4 ด้านคือ กรรมการชุมชนมีระดับการมีส่วนร่วมมากในกิจกรรมร่วมประชุมวางแผนร่วมเป็นกรรมการจัดกิจกรรม ร่วมออกแรง วัสดุ หรือเงิน และร่วมรับทราบเมื่อกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว ในส่วนการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ กรรมการชุมชนมีระดับของการมีส่วนร่วมปานกลาง จากการทดสอบสมมุติฐานหาค่าความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรพบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารสัมพันธ์กับผู้นำโครงการ และประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการมีผลต่อการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาลคู่เมืองน่าอยู่ ดังนั้น แนวทางในการส่งเสริมให้กรรมการชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลคู่เมืองน่าอยู่เพิ่มขึ้น ผู้นำโครงการควรประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารมากขึ้น เพื่อให้กรรมการชุมชนได้ติดตามรับทราบและซึมซับข้อมูลข่าวสาร พร้อมทั้งทราบถึงประโยชน์จากโครงการที่เกิดขึ้นแก่ประชาชนในท้องถิ่น และผู้นำโครงการควรเพิ่มบทบาทเป็นผู้อำนวยการประสานงานสนับสนุน ช่วยเหลือ พบปะพูดคุย สร้างความเป็นกันเองกับกรรมการชุมชน คาดว่าการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนเพิ่มขึ้น

สมบูรณ์ กนกหงส์ (2544: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลของการวิจัยพบว่า บุคลากรในชุมชนโดยรวมและจำแนกตามสภาพเห็นว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านลักษณะความเป็นผู้นำ ด้านการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ด้านการมีส่วนร่วมเพื่อพึ่งตนเอง ด้านโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของชุมชน และด้านความสามัคคีและความร่วมมือในชุมชน

สายยันต์ ภิรมย์กิจ (2547: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องบทบาทของเทศบาลตำบลหนองบัวระเหว ในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ร่วมกิจกรรมที่ทางเทศบาลจัดขึ้น แจ้งความต้องการและให้ข้อคิดเห็นในการพัฒนาท้องถิ่นต่อเทศบาล และประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของเทศบาลถูกต้อง

ศิริพัฒน์ ตากจิตร (2550: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านชุมชน และปัจจัยด้านองค์การ(อบต.) มีความสัมพันธ์และมีผลกระทบต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงาน อบต. ซึ่งหากระดับการมีส่วนร่วมกิจกรรมใดสูงก็จะพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของกิจกรรมอื่นสูงตามกันด้วย การมีส่วนร่วมส่วนใหญ่เป็นเพียงการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ในขณะที่การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบายและการตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต. อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ส่วนปัจจัยหรือสาเหตุที่ทำให้ประชาชนตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมงานกับ อบต. พบว่า ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ การเป็นหน้าที่ของประชาชน อาสาสมัครด้วยใจ มีความรู้ความสามารถ กล้าพูดกล้าแสดงความคิดเห็น เป็นที่เคารพนับถือของคนในชุมชน มีทักษะและประสบการณ์เป็นประโยชน์กับตัวเอง และชุมชน ส่วนปัจจัยด้านชุมชน ได้แก่ ชุมชนให้การสนับสนุนและเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม เลือกให้เป็นตัวแทน ชุมชนมีความสามัคคี และมีกลุ่มต่างๆ ที่สนับสนุนผลักดันการมีส่วนร่วม ส่วนปัจจัยด้านองค์การ ได้แก่ อบต. ดำเนินงานเป็นไปตามกฎระเบียบ เอาใจใส่กระตือรือร้นในการแก้ปัญหา มีประชาพิจารณ์ประชาคมหมู่บ้าน สำหรับตัวแบบการตัดสินใจ พบว่าทั้ง 3 กลุ่มมีการตัดสินใจแบบมีเหตุผล มีระดับความถี่มากที่สุด รองลงมา คือ การตัดสินใจแบบผสม การตัดสินใจแบบกลุ่ม ตัวแบบผู้นำ ตัวแบบสถาบัน และท้ายสุดเป็นตัวแบบค่อยเป็นค่อยไป สาเหตุที่คนตัดสินใจไม่เข้ามามีส่วนร่วมเป็นปัจจัยด้านบุคคล คือ ในเรื่องการศึกษา ความรู้ทักษะประสบการณ์ความคิดหรือปม (Stigmatizations) ของประชาชนที่คิดว่าตัวเองไม่สำคัญ ไม่ใช่หน้าที่ที่ไม่มีเวลา ขาดโอกาสการประกอบอาชีพ ส่วนปัจจัยด้านชุมชน เป็นปัญหาที่ชุมชนขาดความสามัคคี มีความขัดแย้งกัน ส่วนปัจจัยด้านองค์การ เป็นปัญหาความโปร่งใสและความเป็นธรรมาภิบาลของ อบต. เมื่อวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) พบว่า การมีส่วนร่วมมีปัจจัยสำคัญ คือ ความมีหน้าตาสังคม จิตสาธารณะ การดำเนินงานของ อบต. และการเป็นเพศชาย

สุภาพ ศรีเมือง (2544: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบล ศึกษากรณีตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า ด้านการเสนอปัญหา ประชาชนจะมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 46.8) โดยกลุ่มที่มีส่วนร่วมมากที่สุดคือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการจัดทำแผนพัฒนาตำบลประชาชนส่วนมากมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 37.5) โดยกลุ่มที่มีส่วนร่วมมากที่สุดคือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการหมู่บ้าน และคณะกรรมการพัฒนาสตรี ด้านการบริหารดำเนินการ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วม (ร้อยละ 40.9) กลุ่มที่มีส่วนร่วมในด้านการบริหารจะเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เพราะถือว่าเป็นหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ปี 2537 ด้านการตรวจสอบ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ (ร้อยละ 31.9) ด้านการรับประโยชน์ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์จากโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการหรือจัดทำขึ้น แต่ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ที่ระดับปานกลาง (ร้อยละ 48.1) ด้านติดตามประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 46.25) โดยรวมดูแลกิจกรรมหรือโครงการที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดทำขึ้น

อมรรัตน์ ศิริกาญจนวงศ์ (2551: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องการศึกษการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลโดยรวมและเป็นรายชั้น 2 ชั้น คือ ชั้นการลงทุนและการปฏิบัติงาน และชั้นการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับน้อย ส่วนรายด้านอีก 2 ชั้น คือ ชั้นการค้นหาปัญหาและสาเหตุ และชั้นการวางแผนดำเนินกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ประชาชนเพศชายมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลโดยรวมและเป็นรายชั้น 3 ชั้น คือ ชั้นการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ชั้นการวางแผนดำเนินกิจกรรมและชั้นการลงทุนและปฏิบัติงาน และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย 1 ชั้น คือ ชั้นการติดตามและประเมินผล ส่วนประชาชนเพศหญิงมีส่วนร่วมในการบริหารงาน โดยรวมและเป็นรายชั้นทั้ง 4 ชั้น อยู่ในระดับน้อย นอกจากนี้ ประชาชนเพศชายมีส่วนร่วมในการบริหารงานโดยรวมและในรายด้านทั้ง 3 ชั้น คือ ชั้นการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ชั้นการวางแผนดำเนินกิจกรรม และชั้นการลงทุนและปฏิบัติงานมากกว่าประชาชนเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ประชาชนทั้งสองกลุ่มมีส่วนร่วมชั้นการติดตามและประเมินผลไม่แตกต่างกัน

3. ประชาชนที่มีอายุ 18–25 ปี และ 26–35 ปี มีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาล โดยรวมและเป็นรายชั้นทุกชั้นอยู่ในระดับน้อย ประชาชนที่มีอายุ 36–45 ปี มีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลโดยรวมและเป็นรายชั้น 2 ชั้น คือ ชั้นการลงทุนและปฏิบัติงานและชั้นติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับน้อย และมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลอีก 2 ชั้นอยู่ในระดับปานกลาง คือ ชั้นการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา และชั้นการวางแผนดำเนินกิจกรรมส่วนประชาชนที่มีอายุ 46 ปี ขึ้นไป ไม่มีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลโดยรวม และเป็นรายชั้น 3 ชั้น อยู่ในระดับปานกลางและมีส่วนร่วมชั้นการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับน้อย โดยประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีส่วนร่วมโดยรวมและรายชั้น 2 ชั้น คือ ชั้นการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา และชั้นการวางแผนดำเนินกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนรายชั้น 2 ชั้น คือ ชั้นการลงทุนและการปฏิบัติหน้าที่ และชั้นการติดตามและประเมินผลไม่แตกต่างกัน

4. ประชาชนที่มีระดับการศึกษา และอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลตำบลบรบือ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

สรุป ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบรบือ มีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลตำบลบรบือ โดยรวมและรายชั้น 2 ชั้น อยู่ในระดับน้อย ยกเว้นชั้นการค้นหาปัญหาและสาเหตุ และชั้นการวางแผนดำเนินกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนที่มีความแตกต่างในเรื่องเพศ ช่วงอายุ มีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลแตกต่างกัน แต่ประชาชนนี้มีความแตกต่างในระดับการศึกษา และอาชีพมีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลตำบลบรบือไม่แตกต่างกัน ซึ่งข้อเสนอแนะที่ได้สามารถใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานเทศบาลบรบือให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อไป

อนุชัช บูรณประเสริฐกุล (2545: 69) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลและบำรุงทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการของจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ที่มีเพศ กลุ่มอายุ ระดับการศึกษาและอาชีพที่แตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้น่าจะมีสาเหตุจากประชาชนในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ มีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์เดียวกัน คือ ความร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมสละแรงกาย ร่วมสละทรัพย์สินในสถานการณ์ที่เหมาะสมและด้วยความสมัครใจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ ชินรัตน์ สมสืบ (2539: 21) ได้อธิบายว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การทำงานร่วมกับกลุ่มเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความร่วมมือ ร่วมใจ โดยการกระทำการดังกล่าวในห้วงเวลาด้วยความรู้สึกผูกพันให้ประจักษ์เชื่อถือได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการศึกษาดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นประชาชนที่อายุมากกว่า 18 ปีบริบูรณ์ และอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 5,075 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการสุ่มตัวอย่างจากประชาชนที่อายุมากกว่า 18 ปีบริบูรณ์ และอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ จากประชากรจำนวนทั้งสิ้น 5,075 คน ประมวลการ โดยใช้แนวคิดการกำหนดขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane (1973: 125 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2538: 40) และการกำหนดความคลาดเคลื่อน 5% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 371 คน จากสมการ

สูตร

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

N = ขนาดของประชากร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

e = ความคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงร้อยละ 0.05

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เขตพื้นที่ศึกษา (หมู่บ้าน)	จำนวนประชากร ในหมู่บ้าน	การคำนวณ	จำนวนตัวอย่าง แต่ละหมู่บ้าน
หมู่ที่ 1 ชุมชนร่วมใจพัฒนา และชุมชนศรีนครร่วมใจ	973	$371 \times 973 / 5,075 = 71.12$	71
หมู่ที่ 2 ชุมชนหนองตาด และชุมชนศรีธาตุสามัคคี	1,044	$371 \times 1,044 / 5,075 = 76.32$	76
หมู่ที่ 3 ชุมชนแสนสมบูรณ์ และชุมชนหนองสิมสามัคคี	983	$371 \times 983 / 5,075 = 71.86$	72
หมู่ที่ 5 ชุมชนโลกสะอาด	705	$371 \times 705 / 5,075 = 51.53$	52
หมู่ที่ 8 ชุมชนหัตถชัยบ้านโดน	523	$371 \times 523 / 5,075 = 38.23$	38
หมู่ที่ 11 ชุมชนบึงนครพัฒนา และชุมชนพัฒนกิจ	847	$371 \times 847 / 5,075 = 61.91$	62
รวม	5,075		371

ที่มา: งานทะเบียนเทศบาลตำบลสนม (เดือนเมษายน พ.ศ. 2558)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง และแบบสอบถามครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการค้นคว้าอิสระ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นคำถามแบบปลายปิด

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ เป็นคำถามแบบปลายปิด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ เป็นคำถามแบบปลายปิด ผู้ศึกษาได้กำหนดข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ กำหนดการวัดผลความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ ตามวิธีการวัดแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) ดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วม	มากที่สุด ให้	5	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วม	มาก ให้	4	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วม	ปานกลาง ให้	3	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วม	น้อย ให้	2	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วม	น้อยที่สุด ให้	1	คะแนน

และผู้ศึกษาได้กำหนดเกณฑ์การแปลผลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.80$$

คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ให้บรรลุผลสำเร็จ เป็นคำถามแบบปลายเปิด

2.1 การสร้างเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ซึ่งพอที่จะสรุปได้ดังนี้

2.1.1 ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ จากหนังสือ ตำรา เอกสาร ผลงานวิจัย ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างเครื่องมือ

2.1.2 กำหนดขอบเขตในการสร้างแบบสอบถามตามลักษณะเนื้อหาที่ต้องการทราบ

2.1.3 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ตามแนวคิดและทฤษฎีที่ได้ศึกษามาภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.1.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขและผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบ แก้ไข เพื่อให้มีความถูกต้องด้านเนื้อหา (Content Validity) ตรงกับกรอบแนวคิดในการศึกษา และด้านการใช้ภาษา (Wording) ของการวิจัย

2.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.2.1 การตรวจสอบความตรงไปตรงมาของเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม

ผู้ศึกษาได้สร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ในการศึกษา จากนั้นนำข้อมูลดังกล่าวไปขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหา ความชัดเจนของภาษาที่ใช้และตรงกับกรอบแนวคิดในการศึกษาที่ตรงตามที่ต้องการจะวัด แล้วนำมาปรับปรุง โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1) นายสงบ สาลี ตำแหน่งปลัดเทศบาลตำบลสนม (นักบริหารงานท้องถิ่น ระดับกลาง) ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและการใช้ภาษา

2) พันจ่าเอกปราโมทย์ ดาทอง ตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายปกครอง รักษาราชการแทนผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน (นักบริหารงานทั่วไป ระดับต้น) ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ

3) นายวันัส พรหมบุตร ตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายแผนและงบประมาณ รักษาราชการแทนผู้อำนวยการกองการศึกษา (นักบริหารงานทั่วไป ระดับต้น) ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและการใช้ภาษา

ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ เพื่อขอคำแนะนำและตรวจสอบความถูกต้องและนำมาปรับให้มีความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity)

2.2.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

โดยการนำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อายุมากกว่า 18 ปีบริบูรณ์ อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองระนัง อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 30 ตัวอย่าง จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างรายการข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าด้วยค่า IOC (Index of item Objective Congruence)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

$\sum R$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมดของผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

R = ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามวัดตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดตรงตามวัตถุประสงค์

การทดสอบความเที่ยงตรง ที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 ถือว่าเป็นข้อคำถามที่อยู่ในเกณฑ์ความตรงเชิงเนื้อหาที่มีความเที่ยงตรงสูง ส่วนข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องนำไปปรับปรุง ซึ่งผลตรวจสอบความเที่ยงตรง และความสมบูรณ์เชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67-1 สรุปภาพรวมค่า IOC เท่ากับ 0.86

ผู้ศึกษาได้หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{\sum S_x^2} \right]$$

เมื่อ α	คือ	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
k	คือ	จำนวนข้อคำถาม
S_I^2	คือ	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อคำถาม
S_X^2	คือ	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

หากค่าอัลฟาอยู่ระหว่าง 0.50-0.65 กล่าวได้ว่าเชื่อถือได้ปานกลาง หากมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป กล่าวได้ว่าเชื่อถือได้ค่อนข้างสูง ถ้าต่ำกว่าระดับ 0.50 ถือว่าเชื่อถือได้น้อย โดยการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษายอมรับค่าความเชื่อมั่นอัลฟาของครอนบาค ที่มีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.93

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

จากกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา เป็นการเก็บข้อมูลจากภาคสนาม ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามขึ้นมาทั้งหมด 371 ชุด ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data)

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บข้อมูลโดยการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากประชาชนที่อายุมากกว่า 18 ปีบริบูรณ์ และอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 371 ชุด เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมาวิเคราะห์ แปรผล และสรุปรายงานผลการศึกษาต่อไป

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data)

ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ เช่น หนังสือ ตำรา เอกสาร ระเบียบเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น งานวิจัย ข้อมูลจากรายงาน สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย รวมถึงบทความที่เกี่ยวข้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม ดังนี้

4.1 วิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยนำแบบสอบถามที่ทำการตอบแล้วมาวิเคราะห์ประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยสถิติที่ใช้ ได้แก่

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยตัวแปรที่นำมาอธิบายในส่วนนี้ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ประกอบด้วยคุณลักษณะด้านคุณธรรมของนายกเทศมนตรี คุณสมบัติด้านความสามารถของนายกเทศมนตรี การให้คุณค่าทางสังคมต่อสมาชิกเทศบาล ความตระหนักของตัวสมาชิกเทศบาลต่อการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น ความใส่ใจในกิจกรรมของชุมชน ความเข้มแข็งของชุมชน และการได้รับการสนับสนุนและการยอมรับ โดยนำเสนอในรูปแบบตาราง ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งประกอบด้วยด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล โดยนำเสนอในรูปแบบตาราง ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติเชิงอนุมาน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) จากแบบสอบถามตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ประกอบด้วยคุณลักษณะด้านคุณธรรมของนายกเทศมนตรี คุณสมบัติด้านความสามารถของนายกเทศมนตรี การให้คุณค่าทางสังคมต่อสมาชิกเทศบาล ความตระหนักของตัวสมาชิกเทศบาลต่อการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น ความใส่ใจในกิจกรรมของชุมชน ความเข้มแข็งของชุมชน และการได้รับการสนับสนุนและการยอมรับ

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ โดยการจัดกลุ่มข้อความที่มีความสัมพันธ์กันตามตัวแปร และรายงานผลด้วยการพรรณนาบรรยาย (Descriptive Data Analysis) โดยนำสถิติการแจกแจงเป็นความถี่ (Frequency) มาใช้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ โดยเป็นการเก็บข้อมูลจากประชาชนที่อายุมากกว่า 18 ปีบริบูรณ์ และอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 371 ชุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษาได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 5 ตอน จำแนกตามลักษณะของข้อมูลหรือตัวแปรต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษาและการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	168	45.3
หญิง	203	54.7
รวมทั้งสิ้น	371	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.7 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 45.3

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	13	3.6
20-30 ปี	48	12.9
31-40 ปี	71	19.1
41-50 ปี	107	28.8
51 ปีขึ้นไป	132	35.6
รวมทั้งสิ้น	371	100.0

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 35.6 รองลงมา คือ อายุ 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.8 อายุ 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.1 อายุ 20 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.9 และอายุต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.6

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	181	48.8
มัธยมศึกษา	140	37.7
ปริญญาตรี	41	11.1
สูงกว่าปริญญาตรี	9	2.4
รวมทั้งสิ้น	371	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา คือ ประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 48.8 ระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 37.7 ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 11.1 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 2.4

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
รับราชการ/พนักงานของรัฐ	33	8.9
รัฐวิสาหกิจ	5	1.3
ธุรกิจส่วนตัว	22	5.9
ค้าขาย	26	7.1
รับจ้าง	57	15.4
เกษตรกร	216	58.2
อื่นๆ ระบุ	12	3.2
รวมทั้งสิ้น	371	100.0

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 58.2 อาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 15.4 อาชีพรับราชการ/พนักงานของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 8.9 อาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 7.1 อาชีพธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 5.9 อาชีพอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 3.2 และอาชีพรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 1.3

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 5,000 บาท	202	54.4
5,001 – 15,000 บาท	103	27.8
15,001 – 25,000 บาท	53	14.3
25,001 บาท ขึ้นไป	13	3.5
รวมทั้งสิ้น	371	100.0

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เกิน 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 54.4 รายได้ 5,001 – 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 27.8 รายได้ 15,001 – 25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 14.3 และรายได้ 25,001 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 3.5

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

ผู้ศึกษาทำการศึกษาความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ 7 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะด้านคุณธรรมของนายกเทศมนตรี ด้านคุณสมบัติด้านความสามารถของนายกเทศมนตรี ด้านการให้คุณค่าทางสังคมต่อสมาชิกเทศบาล ด้านความตระหนักของตัวสมาชิกเทศบาลต่อการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น ด้านความใส่ใจในกิจกรรมของชุมชน ด้านความเข้มแข็งของชุมชน และด้านการได้รับการสนับสนุนและการยอมรับ โดยการแจกแจงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังนี้

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม	มี/ใช่		ที่	ไม่มี/ไม่ใช่	
	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ
1. ด้านคุณธรรมของนายกเทศมนตรี	342	92.2	3	29	7.8
2. ด้านความสามารถของนายกเทศมนตรี	342	92.2	3	29	7.8
3. การให้คุณค่าทางสังคมต่อสมาชิกเทศบาล	337	90.8	6	34	9.2
4. ความตระหนักของตัวสมาชิกเทศบาลต่อการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น	345	93.0	2	26	7.0
5. ความใส่ใจในกิจกรรมของชุมชน	338	91.1	5	53	8.9
6. ความเข้มแข็งของชุมชน	340	91.6	4	31	8.4
7. การได้รับการสนับสนุนและการยอมรับ	348	93.8	1	23	6.2

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ในภาพรวม คิดเป็นร้อยละ 92.10 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ การได้รับการสนับสนุนและการยอมรับ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 93.8 รองลงมาคือ ความตระหนักของตัวสมาชิกเทศบาลต่อการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 93.0 ถัดไป ด้านคุณธรรมของนายกเทศมนตรีและ

ด้านความสามารถของนายกเทศมนตรี คิดเป็นร้อยละ 92.2 เท่ากัน ถัดไป ด้านความเข้มแข็งของชุมชน คิดเป็นร้อยละ 91.6 ถัดไป ด้านความใส่ใจในกิจกรรมของชุมชน คิดเป็นร้อยละ 91.1 และการให้คุณค่าทางสังคมต่อสมาชิกเทศบาล น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านคุณลักษณะด้านคุณธรรมของนายกเทศมนตรี

คุณลักษณะด้านคุณธรรมของนายกเทศมนตรี	มี/ใช่		ที่	ไม่มี/ไม่ใช่	
	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ
1. นายกเทศมนตรีสามารถเป็นที่พึ่งให้กับคนในชุมชนได้	336	90.6	4	35	9.4
2. นายกเทศมนตรีมีความน่าเคารพ ศรัทธา	340	91.6	2	31	8.4
3. นายกเทศมนตรีมีความน่าเชื่อถือ	337	90.8	3	34	9.2
4. นายกเทศมนตรีมีความเสียสละ มีคุณธรรม	342	92.2	1	29	7.0

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลสนม ด้านคุณลักษณะด้านคุณธรรมของนายกเทศมนตรี เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ นายกเทศมนตรีมีความเสียสละ มีคุณธรรม มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.2 รองลงมาคือ นายกเทศมนตรีมีความน่าเคารพ ศรัทธา คิดเป็นร้อยละ 91.6 ถัดไป นายกเทศมนตรีมีความน่าเชื่อถือ คิดเป็นร้อยละ 90.8 และนายกเทศมนตรีสามารถเป็นที่พึ่งให้กับคนในชุมชนได้ น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90.6 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านคุณสมบัติด้านความสามารถของนายกเทศมนตรี

คุณสมบัติด้านความสามารถของนายกเทศมนตรี	มี/ใช่		ที่	ไม่มี/ไม่ใช่	
	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ
1. นายกเทศมนตรีเป็นคนกล้าตัดสินใจ	336	90.6	2	35	9.4
2. นายกเทศมนตรีมีความมั่นใจที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น	329	88.7	6	42	11.3
3. นายกเทศมนตรีมีการกระตุ้นให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา	332	89.5	4	39	10.5
4. นายกเทศมนตรีมีศักยภาพในการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไข	314	84.6	8	57	15.4

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

คุณสมบัติด้านความสามารถของนายกเทศมนตรี	มี/ใช่		ที่	ไม่มี/ไม่ใช่	
	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ
5. นายกเทศมนตรีรู้จักแหล่งขอความช่วยเหลือ	330	88.9	5	41	11.1
6. นายกเทศมนตรีมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก	316	85.2	7	55	14.8
7. นายกเทศมนตรีทำงานอย่างซื่อสัตย์	342	92.2	1	29	7.8
8. นายกเทศมนตรีมีความรับผิดชอบ	333	89.8	3	38	10.2

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลสนม ด้านคุณสมบัติด้านความสามารถของนายกเทศมนตรี เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ นายกเทศมนตรีทำงานอย่างซื่อสัตย์ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.2 รองลงมาคือ นายกเทศมนตรีเป็นคนกล้าตัดสินใจ คิดเป็นร้อยละ 90.6 ถัดไป นายกเทศมนตรีมีความรับผิดชอบ คิดเป็นร้อยละ 89.8 ถัดไป นายกเทศมนตรีมีการกระตุ้นให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา คิดเป็นร้อยละ 89.5 ถัดไป นายกเทศมนตรีรู้จักแหล่งขอความช่วยเหลือคิดเป็นร้อยละ 88.9 ถัดไป นายกเทศมนตรีมีความมั่นใจที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น คิดเป็นร้อยละ 88.7 ถัดไป นายกเทศมนตรีมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก คิดเป็นร้อยละ 85.2 และนายกเทศมนตรีมีศักยภาพในการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไข น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 84.6 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านการให้คุณค่าทางสังคมต่อสมาชิกสภาเทศบาลและประชาชน

การให้คุณค่าทางสังคมต่อสมาชิกสภา	มี/ใช่		ที่	ไม่มี/ไม่ใช่	
	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ
1. สังคมมีการให้คุณค่าต่อระบบอาวุโส	351	94.6	1	20	5.4
2. สังคมมีการให้ความสำคัญกับระบบเครือญาติ	347	93.5	3	24	6.5
3. มีการให้ความสำคัญต่อสิทธิชุมชน	349	94.1	2	22	5.9
4. มีการเห็นคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่น	347	93.5	3	24	6.5

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลสนม ด้านการให้คุณค่าทางสังคมต่อสมาชิกสภาเทศบาลและประชาชน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ สังคมมีการให้คุณค่าต่อระบบอาวุโส มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 94.6 รองลงมาคือ มีการให้ความสำคัญต่อสิทธิชุมชน คิดเป็นร้อยละ 94.1 ถัดไป สังคมมีการให้ความสำคัญกับระบบเครือข่าย และมีการเห็นคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่น น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 93.5 เท่ากัน

ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านความตระหนักของตัวสมาชิกสภาเทศบาลต่อการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น

ความตระหนักของตัวสมาชิกสภาฯ	มี/ใช่		ที่	ไม่มี/ไม่ใช่	
	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ
1. สมาชิกสภาเทศบาลมีจิตสำนึกรักท้องถิ่น	341	91.9	2	30	8.1
2. สมาชิกสภาเทศบาลภาคภูมิใจในท้องถิ่น	339	91.4	4	32	8.6
3. สมาชิกสภาเทศบาลมีสำนึกความเป็นเจ้าของทรัพยากร	341	91.9	2	22	8.1
4. สมาชิกสภาเทศบาลตระหนักถึงปัญหาหรือการได้รับผลกระทบร่วมกัน	340	91.6	3	31	8.4
5. สมาชิกสภาเทศบาลต้องการให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดี	345	93.0	1	26	7.0

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลสนม ด้านความตระหนักของตัวสมาชิกสภาเทศบาลต่อการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ สมาชิกสภาเทศบาลต้องการให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 93.0 รองลงมาคือ สมาชิกสภาเทศบาลมีจิตสำนึกรักท้องถิ่น และสมาชิกสภาเทศบาลมีสำนึกความเป็นเจ้าของทรัพยากร คิดเป็นร้อยละ 91.9 เท่ากัน ถัดไป สมาชิกสภาเทศบาลตระหนักถึงปัญหาหรือการได้รับผลกระทบร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 91.6 และสมาชิกสภาเทศบาลภาคภูมิใจในท้องถิ่น น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 91.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านความใส่ใจในกิจกรรมของชุมชน

ความใส่ใจในกิจกรรมของชุมชน	มี/ใช่		ที่	ไม่มี/ไม่ใช่	
	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ
1. ประชาชนมีความสนใจรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านต่างๆ	326	87.9	2	45	12.1
2. ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจต่อความสำคัญของกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นในชุมชน	325	87.6	3	46	12.4
3. ประชาชนมีความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน เช่น มีเวลา มีความสนใจ มีความตั้งใจ	338	91.1	1	33	8.9

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลสนม ด้านความใส่ใจในกิจกรรมของชุมชน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ประชาชนมีความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน เช่น มีเวลา มีความสนใจ มีความตั้งใจ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 91.1 รองลงมาคือ ประชาชนมีความสนใจรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 87.9 และประชาชนมีความรู้ความเข้าใจต่อความสำคัญของกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นในชุมชน น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.6 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านความเข้มแข็งของชุมชน

ความเข้มแข็งของชุมชน	มี/ใช่		ที่	ไม่มี/ไม่ใช่	
	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ
1. ประชาชนเข้าร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน	341	91.9	2	30	8.1
2. ประชาชนมีความสามัคคีในระดับหมู่บ้านและครัวเรือน	335	90.3	5	36	9.7
3. ประชาชนมีการแสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของชุมชน	339	91.4	2	32	8.6
4. มีการประชาคมเพื่อค้นหาและแก้ไขปัญหา	339	91.4	2	32	8.6
5. มีการจัดกิจกรรมเรียนรู้ในชุมชน	327	88.1	7	44	11.9
6. มีการจัดทำแผนชุมชน	330	88.9	6	41	11.1
7. สมาชิกในชุมชนมีความรับผิดชอบหน้าที่	338	91.1	3	33	8.9
8. กรรมการหมู่บ้าน/ชุมชน รับผิดชอบ ชยันยันแข็ง	336	90.6	4	35	9.4

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลสนม ด้านความเข้มแข็งของชุมชน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ประชาชนเข้าร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 91.9 รองลงมาคือ ประชาชนมีการแสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของชุมชนและมีการประชาคมเพื่อค้นหาและแก้ไขปัญหา คิดเป็นร้อยละ 91.4 เท่ากัน ถัดไป สมาชิกในชุมชนมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ คิดเป็นร้อยละ 91.1 ถัดไป กรรมการหมู่บ้าน/ชุมชน รับผิดชอบขั้นขั้นแข็ง คิดเป็นร้อยละ 90.6 ถัดไป ประชาชนมีความสามัคคีในระดับหมู่บ้านและครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 90.3 ถัดไป มีการจัดทำแผนชุมชน คิดเป็นร้อยละ 88.9 และมีการจัดกิจกรรมเรียนรู้ในชุมชน น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 จำนวนและร้อยละของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านการได้รับการสนับสนุนและการยอมรับ

การสนับสนุนและการยอมรับ	มี/ใช่		ที่	ไม่มี/ไม่ใช่	
	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ
1. ชุมชนได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากเทศบาล	348	93.8	1	23	6.2
2. ชุมชนได้รับการสนับสนุนข้อมูลข่าวสารจากเทศบาล	336	90.6	5	35	9.4
3. เทศบาลพาไปศึกษาดูงานในต่างท้องถิ่น	326	87.9	6	45	12.1
4. ชุมชนได้เข้าร่วมกิจกรรมสาธิต/อบรม	338	91.1	4	33	8.9
5. ชุมชนได้รับการยอมรับจากหน่วยงานภาครัฐ	340	91.6	3	44	8.4
6. ชุมชนได้รับการยอมรับจากชุมชนอื่นๆ	341	91.9	2	30	8.1

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลสนม ด้านการได้รับการสนับสนุนและการยอมรับ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ชุมชนได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากเทศบาล มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 93.8 รองลงมาคือ ชุมชนได้รับการยอมรับจากชุมชนอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 91.9 ถัดไป ชุมชนได้รับการยอมรับจากหน่วยงานภาครัฐ คิดเป็นร้อยละ 91.6 ถัดไป ชุมชนได้เข้าร่วมกิจกรรมสาธิต/อบรม คิดเป็นร้อยละ 91.1 ถัดไป ชุมชนได้รับการสนับสนุนข้อมูลข่าวสารจากเทศบาล คิดเป็นร้อยละ 90.6 และเทศบาลพาไปศึกษาดูงานในต่างท้องถิ่น น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.9 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล โดยการแจกแจงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังนี้

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

ด้านการมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ที่
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.08	1.15	ปานกลาง	2
2. ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ	2.95	1.25	ปานกลาง	4
3. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	3.13	1.21	ปานกลาง	1
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล	2.96	1.21	ปานกลาง	3
รวม	3.03	1.21	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.03 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ มากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง คิดค่าเฉลี่ย 3.13 รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง คิดค่าเฉลี่ย 3.08 ถัดไป การมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง คิดค่าเฉลี่ย 2.96 และการมีส่วนร่วมดำเนินการ น้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง คิดค่าเฉลี่ย 2.95

ตารางที่ 4.15 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ด้านการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	แปล ผล	ที่
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปาน กลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อย ที่สุด (ร้อยละ)				
1. ท่านเข้าร่วมประชุมประชาคม เพื่อสนองปัญหา/ความต้องการ ของชุมชน	47 (12.7)	36 (9.7)	126 (34.0)	118 (31.8)	44 (11.9)	3.20	1.16	มาก	1
2. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอ แผนงาน/โครงการของชุมชนต่อ ที่ประชุมประชาคม	53 (14.3)	46 (12.4)	146 (39.4)	85 (22.9)	41 (11.1)	3.04	1.17	ปาน กลาง	4
3. ท่านมีส่วนร่วมจัดเรียงลำดับ ความสำคัญของปัญหาตามความ จำเป็นเร่งด่วนและ ความต้องการของชุมชน	50 (13.5)	44 (11.9)	137 (36.9)	101 (27.2)	39 (10.5)	3.09	1.16	ปาน กลาง	2
4. ท่านมีส่วนร่วมในการ แก้ปัญหาของชุมชนในการจัดทำ แผนพัฒนา	49 (13.2)	49 (15.9)	150 (40.4)	78 (21.0)	35 (9.4)	2.98	1.13	ปาน กลาง	5
5. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอ ปัญหา/ความต้องการของชุมชน เพื่อจัดทำแผนพัฒนา	50 (13.2)	41 (13.2)	152 (39.2)	89 (23.2)	39 (10.2)	3.07	1.14	ปาน กลาง	3
	รวม					3.08	1.15	ปาน กลาง	

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ท่านเข้าร่วมประชุมประชาคมเพื่อสนองปัญหา/ความต้องการของชุมชน มากที่สุด อยู่ในระดับมาก คิดค่าเฉลี่ย 3.20 รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาตามความจำเป็นเร่งด่วนและความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง คิดค่าเฉลี่ย 3.09 และท่านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนา น้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง คิดค่าเฉลี่ย 2.98

ตารางที่ 4.16 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ

ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	แปลผล	ที่
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)				
1. ท่านมีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงานตามโครงการหรือกิจกรรมของเทศบาล	52 (14.0)	73 (19.7)	117 (31.5)	89 (24.0)	40 (10.8)	2.98	1.19	ปานกลาง	2
2. ท่านมีส่วนร่วมให้การสนับสนุนเงิน วัสดุ อุปกรณ์ และแรงงานแก่เทศบาลในการพัฒนาท้องถิ่น	66 (17.8)	74 (19.9)	117 (31.5)	69 (18.6)	45 (12.1)	2.87	1.25	ปานกลาง	5
3. ท่านให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามโครงการ/กิจกรรมของเทศบาลนำไปดำเนินการ	68 (18.3)	49 (13.2)	110 (29.6)	94 (25.3)	50 (13.5)	3.02	1.28	ปานกลาง	1
4. ท่านมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า ศาลาอเนกประสงค์ เป็นต้น	62 (16.7)	72 (19.4)	107 (28.8)	80 (21.6)	50 (13.5)	2.96	1.27	ปานกลาง	3
5. ท่านมีส่วนร่วมในโครงการก่อสร้างที่เทศบาลได้ดำเนินการ	66 (17.8)	74 (19.9)	104 (28.0)	78 (21.0)	49 (13.2)	2.96	1.28	ปานกลาง	4
	รวม					2.95	1.25	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.95 เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ท่านให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามโครงการ/กิจกรรมของเทศบาลนำไปดำเนินการ มากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง คิดค่าเฉลี่ย 3.02 รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงานตามโครงการ หรือกิจกรรมของเทศบาล อยู่ในระดับปานกลาง คิดค่าเฉลี่ย 2.98 และท่านมีส่วนร่วมในโครงการก่อสร้างที่เทศบาลได้ดำเนินการ น้อยที่สุด คิดค่าเฉลี่ย 2.92

ตารางที่ 4.17 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์

ด้านการมีส่วนร่วมรับ ผลประโยชน์	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	แปล ผล	ที่
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปาน กลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อย ที่สุด (ร้อยละ)				
1. เทศบาลได้จัดทำโครงการ/ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเครื่อง อุปโภค บริโภค เครื่องมือ เครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ ของกลุ่มแม่บ้านเพื่อแจกจ่าย ให้กับประชาชนในท้องถิ่น	78 (21.0)	46 (12.4)	129 (34.8)	68 (18.3)	50 (13.5)	2.91	1.29	ปาน กลาง	4
2. เทศบาลได้จัดทำโครงการ/ กิจกรรมที่เกี่ยวกับงานด้าน โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ให้กับประชาชนใน ท้องถิ่น	68 (18.3)	48 (12.9)	119 (32.1)	80 (21.6)	56 (15.1)	3.02	1.29	ปาน กลาง	3

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ด้านการมีส่วนร่วมรับ ผลประโยชน์	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	แปล ผล	ที่
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)				
3. เทศบาลได้จัดทำโครงการ/ กิจกรรมตามด้านการศึกษา ศาสนา กีฬา และเยาวชนให้กับ ประชาชนในท้องถิ่น	35 (9.4)	23 (6.2)	135 (36.4)	114 (30.7)	65 (17.3)	3.40	1.13	ปาน กลาง	1
4. เทศบาลได้จัดทำโครงการ/ กิจกรรมที่เกี่ยวกับงานด้าน การแก้ไขปัญหาความยากจน เช่น การส่งเสริมอาชีพและ การฝึกอบรมอาชีพ	43 (11.6)	59 (15.9)	125 (33.7)	87 (23.5)	57 (15.4)	3.15	1.20	ปาน กลาง	2
5. เทศบาลได้ให้เงิน/จ่าย ค่าตอบแทน/มอบของรางวัล ให้แก่ประชาชนที่ได้เข้าร่วม กิจกรรม/โครงการกับเทศบาล	39 (10.5)	48 (12.9)	156 (42.0)	74 (19.9)	54 (14.6)	3.15	1.14	ปาน กลาง	2
	รวม					3.13	1.21	ปาน กลาง	

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13 เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ เทศบาลได้จัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวกับงานด้านการศึกษา ศาสนา กีฬา เยาวชนให้กับประชาชนในท้องถิ่น มากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง คิดค่าเฉลี่ย 3.40 รองลงมาคือ เทศบาลได้จัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวกับงานด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน เช่น การส่งเสริมอาชีพและการฝึกอบรมอาชีพ และเทศบาลได้ให้เงิน/จ่ายค่าตอบแทน/มอบของรางวัลให้แก่ประชาชน ที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการกับเทศบาล อยู่ในระดับปานกลาง คิดค่าเฉลี่ย 3.15 เท่ากัน และเทศบาลได้จัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเครื่องอุปโภค บริโภค-เครื่องมือ เครื่องใช้ในการประกอบอาชีพของกลุ่มแม่บ้าน เพื่อแจกจ่ายให้กับประชาชนในท้องถิ่น น้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง คิดค่าเฉลี่ย 2.91

ตารางที่ 4.18 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล

ด้านการมีส่วนร่วม ในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	แปล ผล	ที่
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
	(ร้อย ละ)	(ร้อย ละ)	(ร้อย ละ)	(ร้อย ละ)	(ร้อย ละ)				
1. เทศบาลได้ให้ประชาชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ การปฏิบัติงานตามแผนพัฒนา เทศบาล	57 (15.4)	62 (16.7)	123 (33.2)	84 (22.6)	45 (12.1)	2.99	1.22	ปาน กลาง	1
2. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตาม การนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ	59 (15.9)	53 (14.3)	134 (36.1)	84 (22.6)	41 (11.1)	2.99	1.20	ปาน กลาง	1
3. เทศบาลได้แต่งตั้งประชาชน เข้าร่วมตามเป็นกรรมการในการ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติ งานตามแผนพัฒนาเทศบาล	69 (18.6)	56 (15.1)	114 (30.7)	89 (24.0)	43 (11.6)	2.95	1.26	ปาน กลาง	2
4. ท่านมีส่วนร่วมในการ ตรวจสอบความโปร่งใสของ การปฏิบัติงานของเทศบาล	58 (15.6)	75 (20.2)	115 (31.0)	87 (23.5)	36 (9.7)	2.91	1.20	ปาน กลาง	4
5. ท่านมีส่วนร่วมรับรู้ ความก้าวหน้าของโครงการ/ปัญหา และอุปสรรคของแผนพัฒนา เทศบาล	53 (14.3)	79 (21.3)	115 (31.0)	85 (22.9)	39 (10.5)	2.94	1.19	ปาน กลาง	3
	รวม					2.96	1.21	ปาน กลาง	

จากตารางที่ 4.18 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.96 เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ เทศบาลได้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาเทศบาล และท่านมีส่วนร่วมในการติดตาม การนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ มากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง คิดค่าเฉลี่ย 2.99 เท่ากัน รองลงมาคือ เทศบาลได้แต่งตั้งประชาชนเข้าร่วมเป็นกรรมการในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาเทศบาล อยู่ในระดับปานกลาง คิดค่าเฉลี่ย 2.95 และท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสของการปฏิบัติงานของเทศบาล น้อยที่สุด คิดค่าเฉลี่ย 2.91

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

การวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ใช้วิธีการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ซึ่งนำเสนอในรูปแบบตารางวิเคราะห์โดยรวม และจำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

ผลการทดสอบสมมติฐาน

4.1 สมมติฐานข้อที่ 1 คุณลักษณะด้านคุณธรรมของนายกเทศมนตรี มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

H_0 : คุณลักษณะด้านคุณธรรมของนายกเทศมนตรี ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

H_1 : คุณลักษณะด้านคุณธรรมของนายกเทศมนตรี มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตารางที่ 4.19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะด้านคุณธรรมของนายกเทศมนตรีกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	คุณลักษณะด้านคุณธรรม ของนายกเทศมนตรี	
	r	Sig.
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	-.23**	.00
2. การมีส่วนร่วมดำเนินการ	-.15**	.00
3. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	-.19**	.00
4. การมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผล	-.20**	.00

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.19 แสดงว่า คุณลักษณะด้านคุณธรรมของนายกเทศมนตรี มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำ กับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปัจจัยคุณลักษณะด้านคุณธรรมของนายกเทศมนตรี มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำมาก กับการมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมดำเนินการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก H_0 และยอมรับสมมติฐาน H_1

4.2 สมมติฐานข้อที่ 2 คุณสมบัติด้านความสามารถของนายกเทศมนตรี มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

H_0 : คุณสมบัติด้านความสามารถของนายกเทศมนตรี ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

H_1 : คุณสมบัติด้านความสามารถของนายกเทศมนตรี มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตารางที่ 4.20 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคุณสมบัติด้านความสามารถของนายกเทศมนตรีกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	คุณลักษณะด้านความสามารถ ของนายกเทศมนตรี	
	r	Sig.
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	-.34**	.00
2. การมีส่วนร่วมดำเนินการ	-.23**	.00
3. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	-.24**	.00
4. การมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผล	-.13*	.01

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.20 แสดงว่า คุณสมบัติด้านความสามารถของนายกเทศมนตรีมีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำ กับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมดำเนินการ และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปัจจัยคุณสมบัติด้านความสามารถของนายกเทศมนตรี มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำมาก กับการมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก H_0 และยอมรับสมมติฐาน H_1

4.3 สมมติฐานข้อที่ 3 การให้คุณค่าทางสังคมต่อสมาชิกสภาเทศบาล มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

H_0 : การให้คุณค่าทางสังคมต่อสมาชิกสภาเทศบาล ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

H_1 : การให้คุณค่าทางสังคมต่อสมาชิกสภาเทศบาล มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตารางที่ 4.21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการให้คุณค่าทางสังคมต่อสมาชิกสภาเทศบาลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	การให้คุณค่าทางสังคมต่อสมาชิกสภาเทศบาล	
	r	Sig.
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	-.14**	.01
2. การมีส่วนร่วมดำเนินการ	-.11*	.04
3. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	-.18**	.00
4. การมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล	-.12*	.02

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.21 แสดงว่า ปัจจัยด้านการให้คุณค่าทางสังคมต่อสมาชิกสภาเทศบาล มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำมาก กับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปัจจัยด้านการให้คุณค่าทางสังคมต่อสมาชิกสภาเทศบาล มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำมากกับการมีส่วนร่วมดำเนินการ และการมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก H_0 และยอมรับสมมติฐาน H_1

4.4 สมมติฐานข้อที่ 4 ความตระหนักของตัวสมาชิกสภาเทศบาล ต่อการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

H_0 : ความตระหนักของตัวสมาชิกสภาเทศบาล ต่อการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

H_1 : ความตระหนักของตัวสมาชิกสภาเทศบาล ต่อการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตารางที่ 4.22 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักของตัวสมาชิกสภาเทศบาลต่อการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	ความตระหนักของตัวสมาชิกสภาเทศบาลต่อการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น	
	r	Sig.
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	-.30**	.00
2. การมีส่วนร่วมดำเนินการ	-.19**	.00
3. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	-.25**	.00
4. การมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล	-.17**	.00

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.22 แสดงว่า ปัจจัยด้านความตระหนักของตัวสมาชิกสภาเทศบาลต่อการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปัจจัยด้านความตระหนักของตัวสมาชิกสภาเทศบาล ต่อการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำมากกับการมีส่วนร่วมดำเนินการ และการมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก H_0 และยอมรับสมมติฐาน H_1

4.5 สมมติฐานข้อที่ 5 ความใส่ใจในกิจกรรมของชุมชน มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

H_0 : ความใส่ใจในกิจกรรมของชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

H_1 : ความใส่ใจในกิจกรรมของชุมชน มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตารางที่ 4.23 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความใส่ใจในกิจกรรมของชุมชน กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	ความใส่ใจในกิจกรรมของชุมชน	
	r	Sig.
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	-.33**	.00
2. การมีส่วนร่วมดำเนินการ	-.28**	.00
3. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	-.35**	.00
4. การมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล	-.28**	.00

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.23 แสดงว่า ปัจจัยด้านความใส่ใจในกิจกรรมของชุมชน มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมดำเนินการ และการมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก H_0 และยอมรับสมมติฐาน H_1

4.6 สมมติฐานข้อที่ 6 ความเข้มแข็งของชุมชน มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

H_0 : ความเข้มแข็งของชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

H_1 : ความเข้มแข็งของชุมชน มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตารางที่ 4.24 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความเข้มแข็งของชุมชน กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	ความเข้มแข็งของชุมชน	
	r	Sig.
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	-.34**	.00
2. การมีส่วนร่วมดำเนินการ	-.28**	.00
3. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	-.35**	.00
4. การมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล	-.28**	.00

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.24 แสดงว่า ปัจจัยด้านความเข้มแข็งของชุมชน มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมดำเนินการ และการมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก H_0 และยอมรับสมมติฐาน H_1

4.7 สมมติฐานข้อที่ 7 การได้รับการสนับสนุนและการยอมรับมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

H_0 : การได้รับการสนับสนุนและการยอมรับ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

H_1 : การได้รับการสนับสนุนและการยอมรับ มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตารางที่ 4.25 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนและการยอมรับกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	การได้รับการสนับสนุนและการยอมรับ	
	r	Sig.
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	-.29**	.00
2. การมีส่วนร่วมดำเนินการ	-.30**	.00
3. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	-.37**	.00
4. การมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล	-.30**	.00

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.25 แสดงว่า ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนและการยอมรับมีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมดำเนินการ และการมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก H_0 และยอมรับสมมติฐาน H_1

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ปัญหา และข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามแบบปลายเปิด แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะเพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ สามารถสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 4.26 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
เทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

ที่	ปัญหา/ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่
1	ต้องการให้ประชาชน สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหาร ท้องถิ่นร่วมกำหนดโครงการตามลำดับความสำคัญ ความเร่งด่วน เพื่อแก้ไขปัญหาของประชาชน	2	6.45	6
2	ควรให้ประชาชนหรือผู้แทนประชาชนเข้าร่วมประชุม กำหนดรูปแบบการดำเนินการเพิ่มขึ้น	7	22.59	1
3	ผู้นำชุมชนควรแจ้งข่าวสารทางราชการแจ้งให้ ประชาชนทราบด้วย	3	9.68	5
4	ควรเน้นการประชุม/ดำเนินการด้านกลุ่มอาชีพเพิ่มขึ้น เพื่อให้เข้มแข็ง ยั่งยืน	4	12.90	4
5	แต่ละชุมชนควรได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน	5	16.13	3
6	ควรมีประชาชนหรือตัวแทนชุมชน ร่วมประเมิน กิจกรรมต่างๆ เพื่อการปรับปรุงกระบวนการ/วิธีการ ดำเนินการให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด	2	6.45	6
7	ให้ชี้แจงรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับงบประมาณ ให้รับทราบ	6	19.35	2
8	มีการดำเนินการอย่างโปร่งใส ยุติธรรม	2	6.45	6
รวม		31	100	

จากตารางที่ 4.26 ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 31 คน ระบุปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ตามลำดับ ดังนี้

ลำดับที่ 1 ควรให้ประชาชนหรือผู้แทนประชาชนเข้าร่วมประชุมกำหนดรูปแบบการดำเนินการเพิ่มขึ้น

ลำดับที่ 2 ให้ชี้แจงรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับงบประมาณให้รับทราบ

ลำดับที่ 3 แต่ละชุมชนควรได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน

ลำดับที่ 4 ควรเน้นการประชุม/ดำเนินการด้านกลุ่มอาชีพเพิ่มขึ้น เพื่อให้เข้มแข็ง ยั่งยืน

ลำดับที่ 5 ผู้นำชุมชนควรแจ้งข่าวสารทางราชการแจ้งให้ประชาชนทราบด้วย

ลำดับที่ 6 ต้องการให้ประชาชน สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นร่วมกำหนดโครงการตามลำดับความสำคัญ ความเร่งด่วน เพื่อแก้ไขปัญหาของประชาชน, ควรมีประชาชนหรือตัวแทนชุมชน ร่วมประเมินกิจกรรมต่างๆ เพื่อการปรับปรุงกระบวนการ/วิธีการดำเนินการให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด และมีการดำเนินการอย่างโปร่งใส ยุติธรรม

บทที่ 5

สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ สุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้าน 6 หมู่ จำนวน 371 คน ผู้ศึกษาได้สรุปการศึกษาและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการศึกษา

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.7 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 35.6 การศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 48.8 ประกอบอาชีพเกษตรกรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.2 มีรายได้ไม่เกิน 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 54.4

1.2 ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ เมื่อพิจารณาในองค์ประกอบแต่ละด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยพบว่า การให้คุณค่าทางสังคมต่อสมาชิกสภาเทศบาล การได้รับการสนับสนุนและการยอมรับ ความตระหนักของตัวสมาชิกสภาเทศบาลต่อการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น ด้านคุณลักษณะด้านคุณธรรมของนายกเทศมนตรี คุณสมบัติด้านความสามารถของนายกเทศมนตรี ความเข้มแข็งของชุมชน และความใส่ใจในกิจกรรมของชุมชน

ด้านการให้คุณค่าทางสังคมต่อสมาชิกสภาเทศบาล พบว่า สังคมมีการให้คุณค่าต่อระบบอาวุโสเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนามากที่สุด สังคมมีการให้ความสำคัญกับระบบเครือญาติ และมีการเห็นคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่น น้อยที่สุด

ด้านการได้รับการสนับสนุนและการยอมรับ พบว่า ชุมชนได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากเทศบาลเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนามากที่สุด และเทศบาลพาไปศึกษาดูงานในต่างท้องถิ่น น้อยที่สุด

ด้านความตระหนักของตัวสมาชิกสภาเทศบาลต่อการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น พบว่า สมาชิกสภาเทศบาลต้องการให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดีเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนามากที่สุด และสมาชิกสภาเทศบาลภาคภูมิใจในท้องถิ่น น้อยที่สุด

ด้านคุณลักษณะด้านคุณธรรมของนายกเทศมนตรี พบว่า นายกเทศมนตรีมีความเสียสละ มีคุณธรรม เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนามากที่สุด และนายกเทศมนตรีสามารถเป็นที่พึ่งให้กับคนในชุมชนได้ น้อยที่สุด

ด้านคุณสมบัติด้านความสามารถของนายกเทศมนตรี พบว่า นายกเทศมนตรีทำงานอย่างซื่อสัตย์ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนามากที่สุด และนายกเทศมนตรีมีศักยภาพในการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไข น้อยที่สุด

ด้านความเข้มแข็งของชุมชน พบว่า ประชาชนเข้าร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนามากที่สุด และมีการจัดกิจกรรมเรียนรู้ในชุมชน น้อยที่สุด

ด้านความใส่ใจในกิจกรรมของชุมชน พบว่า ประชาชนมีความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน เช่น มีเวลา มีความสนใจ มีความตั้งใจ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนามากที่สุด และประชาชนมีความรู้ความเข้าใจต่อความสำคัญของกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นในชุมชน น้อยที่สุด

1.3 ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในองค์ประกอบแต่ละด้านพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยในแต่ละด้านดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ

ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นในด้านนี้ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาความคิดเห็นมากที่สุดในประเด็นนี้ โดยเรียงข้อจากมากไปหาน้อยตามลำดับ พบว่า เทศบาลได้จัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวกับงานด้านการศึกษา ศาสนา กีฬาเยาวชนให้กับประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด รองลงมาคือเทศบาลได้จัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวกับงานด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน เช่น การส่งเสริมอาชีพและการฝึกอบรมอาชีพ และเทศบาลได้ให้เงิน/จ่ายค่าตอบแทน/มอบของรางวัลให้แก่ประชาชน ที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการกับเทศบาล ถัดไปเทศบาลได้จัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวกับงานด้าน โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ให้กับประชาชนในท้องถิ่น และเทศบาลได้จัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเครื่องอุปโภค บริโภค-เครื่องมือ เครื่องใช้ในการประกอบอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเพื่อแจกจ่ายให้กับประชาชนในท้องถิ่นซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นในด้านนี้ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาความคิดเห็นมากที่สุดในประเด็นนี้ โดยเรียงข้อจากมากไปหาน้อยตามลำดับ พบว่าท่านเข้าร่วมประชุมประชาคมเพื่อสนองปัญหา/ความต้องการของชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือท่านมีส่วนร่วมจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาตามความจำเป็นเร่งด่วนและความต้องการของชุมชน ถัดไป ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา/ความต้องการของชุมชน เพื่อจัดทำแผนพัฒนา ถัดไป ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแผนงาน/โครงการของชุมชนต่อที่ประชุมประชาคม และท่านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นในด้านนี้ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาความคิดเห็นมากที่สุดในประเด็นนี้ โดยเรียงข้อจากมากไปหาน้อยตามลำดับ พบว่าเทศบาลได้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาเทศบาล และท่านมีส่วนร่วมในการติดตาม การนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาคือเทศบาลได้แต่งตั้งประชาชนเข้าร่วมเป็นกรรมการในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาเทศบาล ถัดไป ท่านมีส่วนร่วมรับรู้ความก้าวหน้าของโครงการ/ปัญหาและอุปสรรคของแผนพัฒนาเทศบาล และท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสของการปฏิบัติงานของเทศบาลซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นในด้านนี้ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาความคิดเห็นมากที่สุดในประเด็นนี้ โดยเรียงข้อจากมากไปหาน้อยตามลำดับ พบว่าท่านให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามโครงการ/กิจกรรมของเทศบาลนำไปดำเนินการมากที่สุด รองลงมาคือท่านมีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงานตามโครงการ หรือกิจกรรมของเทศบาล ถัดไป ท่านมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า ศาลาอเนกประสงค์

เป็นต้น ถัดไป ท่านมีส่วนร่วมในโครงการก่อสร้างที่เทศบาลได้ดำเนินการ และท่านมีส่วนร่วมให้การสนับสนุนเงิน วัสดุ อุปกรณ์ และแรงงานแก่เทศบาลในการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

1.4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน พบว่า

1.4.1 **คุณลักษณะด้านคุณธรรม**ของนายกเทศมนตรี มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ในเชิงลบ

1.4.2 **คุณสมบัติด้านความสามารถ**ของนายกเทศมนตรี มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ในเชิงลบ

1.4.3 **การให้คุณค่าทางสังคมต่อสมาชิกเทศบาล** มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ในเชิงลบ

1.4.4 **ความตระหนักของตัวสมาชิกเทศบาลต่อการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น** มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ในเชิงลบ

1.4.5 **ความใส่ใจในกิจกรรมของชุมชน** มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ในเชิงลบ

1.4.6 **ความเข้มแข็งของชุมชน** มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ในเชิงลบ

1.4.7 **การได้รับการสนับสนุนและการยอมรับ** มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ในเชิงลบ

1.5 ผลการศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม

ในด้านของปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่างๆ นั้น มีกลุ่มตัวอย่างเพียง 31 คนที่ตอบปัญหา ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้นำเสนอผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1.5.1 **ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ** กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าต้องการให้ประชาชน สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ร่วมกำหนดโครงการตามลำดับความสำคัญ ความเร่งด่วน เพื่อแก้ไขปัญหาของประชาชน

1.5.2 ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าควรให้ประชาชนหรือผู้แทนประชาชนเข้าร่วมประชุมกำหนดรูปแบบการดำเนินการเพิ่มขึ้น ผู้นำชุมชนควรแจ้งข่าวสารทางราชการแจ้งให้ประชาชนทราบด้วย

1.5.3 ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าควรเน้นการประชุม/ดำเนินการด้านกลุ่มอาชีพเพิ่มขึ้น เพื่อให้เข้มแข็ง ยั่งยืน แต่ละชุมชนควรได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน

1.5.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าควรมีประชาชนหรือตัวแทนชุมชน ร่วมประเมินกิจกรรมต่างๆ เพื่อการปรับปรุงกระบวนการ/วิธีการดำเนินการให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด และให้ชี้แจงรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับงบประมาณให้รับทราบ มีการดำเนินการอย่างโปร่งใส ยุติธรรม

2. อภิปรายผล

ผลการศึกษานี้ มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง 4 ด้านคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ, ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ, ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไพบุลย์ ศรีประคู้ (2556) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอกลำ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอกลำในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านร่วมคิด/ร่วมตัดสินใจ และด้านร่วมดำเนินการ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับน้อย ซึ่งจะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนา, การมีส่วนร่วมให้การสนับสนุน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และแรงงานแก่เทศบาลในการพัฒนาท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสของการปฏิบัติงานของเทศบาล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในแต่ละด้าน ซึ่งเทศบาลควรมีการพิจารณาทบทวนว่ามีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในหลากหลายช่องทางมากเพียงพอหรือยัง ซึ่งหลักการของการปกครองท้องถิ่นนั้น จะต้องเป็นการปกครองโดยประชาชนเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นโดยตรง ดังนั้น การบริหารงานของ

เทศบาลจะต้องมาจากเสียงของประชาชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน เทศบาลจะต้องให้อำนาจแก่ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการให้มากที่สุด ตั้งแต่การกำหนดแผนงาน โครงการในการพัฒนา การดำเนินงาน โครงการ การแก้ไขปัญหาของชุมชน การติดตามและประเมินผลแผนงาน การตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงาน การเข้าร่วมเป็นกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น

2.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ พบว่า คุณลักษณะด้านคุณธรรมของนายกเทศมนตรี, คุณสมบัติด้านความสามารถของนายกเทศมนตรี, การให้คุณค่าทางสังคมต่อสมาชิกเทศบาล, ความตระหนักของตัวสมาชิกเทศบาลต่อการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น, ความใส่ใจในกิจกรรมของชุมชน, ความเข้มแข็งของชุมชน และการได้รับการสนับสนุนและการยอมรับ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กรมทรัพยากรน้ำร่วมกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (2551) ได้ศึกษาโครงการเสริมสร้างและพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและป่าต้นน้ำ: กรณีศึกษาพื้นที่ลุ่มน้ำมูล จากผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและป่าต้นน้ำ ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน เรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้ ความใส่ใจในกิจกรรมของชุมชน ความตระหนักของสมาชิกชุมชน การให้คุณค่าทางสังคมของสมาชิกชุมชน การได้รับการสนับสนุนและได้รับการยอมรับจากหน่วยงานและชุมชนอื่นๆ ความเข้มแข็งของชุมชน ความสามารถของผู้นำชุมชน และคุณธรรมของผู้นำชุมชน

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ พบว่า คุณลักษณะด้านคุณธรรมของนายกเทศมนตรี, คุณสมบัติด้านความสามารถของนายกเทศมนตรี, การให้คุณค่าทางสังคมต่อสมาชิกเทศบาล, ความตระหนักของตัวสมาชิกเทศบาลต่อการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น, ความใส่ใจในกิจกรรมของชุมชน, ความเข้มแข็งของชุมชน และการได้รับการสนับสนุนและการยอมรับ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในเชิงลบในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสาเหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่าเทศบาลยังไม่มีเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลที่มากพอ อาจจะด้วยช่องทางในการเข้าไปมีส่วนร่วม หรือวิธีการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม หรืออาจจะเกิดจากประชาชนขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าไปมีส่วนร่วม ดังนั้น จึงควรมีการรณรงค์กระตุ้นสร้างจิตสำนึก สร้างความตระหนัก ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของโครงการ/กิจกรรมให้ชุมชนได้รับทราบถึงผลดีที่จะ

เกิดขึ้น เมื่อได้ดำเนินการแล้วก็ประชาสัมพันธ์ถึงผลการดำเนินงานให้ชุมชนทราบอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกกระบวนการการบริหารงานของเทศบาล และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นผลที่เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วม เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาคั้งนี้

ผู้ศึกษาได้ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาในครั้งนี้ โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านนโยบาย และด้านปฏิบัติการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) ควรส่งเสริมบทบาทของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสนมให้ชัดเจนให้มีพลังที่เข้มแข็งสามารถช่วยเหลือชุมชนของตนเองได้ โดยมีการจัดสรรงบประมาณในการจัดทำกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ร่วมกัน
- 2) ควรรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
- 3) ควรรณรงค์สร้างจิตสำนึกในการรักท้องถิ่น รักถิ่นกำเนิดของตนเอง โดยร่วมกันสร้างสรรค์และพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญและประชาชนได้รับประโยชน์ทั่วถึงกัน
- 4) กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีนโยบายในการกำหนดทิศทางการปกครองท้องถิ่นให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีการปลูกจิตสำนึกประชาชนท้องถิ่นเป็นแกนหลักของการพัฒนาการ โดยเข้ามามีส่วนร่วมและปลูกจิตสำนึกในภูมิปัญญาท้องถิ่นและ ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบรางวัลทั้งการจัดการเรียนรู้ทั้งในระบบและนอกระบบ รวมทั้งการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ตลอดจนการจัดส่งเสริมในเรื่องการอบรมสัมมนาให้ความรู้ในเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นสม่ำเสมอ ควบคู่กับการปฏิบัติจริงในการเข้ามามีส่วนร่วมที่จะพัฒนาท้องถิ่นด้วยความรักความผูกพันในศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน อันจะส่งผลให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการจัดทำประชาคมเพื่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

3.1.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) ควรมีการให้ความรู้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง อาจจัดในลักษณะการฝึกอบรม การจัดทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์เสียงตามสายของเทศบาลตำบลสนม เพื่อให้ประชาชนจะได้รับทราบถึงการเข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และมีความเข้าใจในการพัฒนาท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

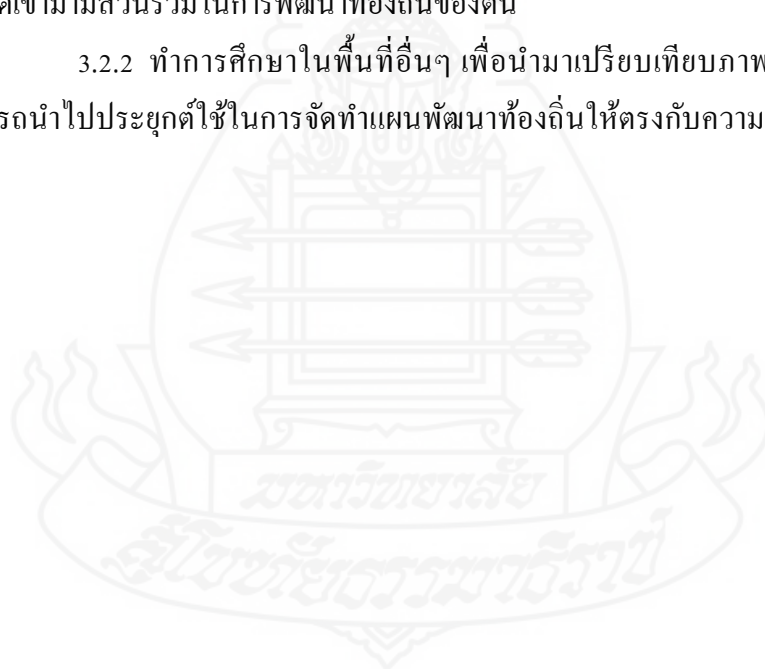
2) ควรออกเยี่ยมเยียนหมู่บ้านอย่างน้อยเดือนละครั้ง เพื่อพบประชาชนและรับทราบปัญหาความต้องการของประชาชน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาที่จัดทำไว้

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษาสามารถกำหนดแนวทางเพื่อเป็นข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานที่มีลักษณะอย่างเดียวกัน ดังนี้

3.2.1 ควรส่งเสริมให้ประชาชนได้ตระหนัก ให้ความสำคัญ ประโยชน์ที่จะได้รับต่อการที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตน

3.2.2 ทำการศึกษาในพื้นที่อื่นๆ เพื่อนำมาเปรียบเทียบภาพรวมของหน่วยงาน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ตรงกับความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมทรัพยากรน้ำร่วมกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. (2551). *การเสริมสร้างและพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและป่าต้นน้ำ: กรณีศึกษาพื้นที่ลุ่มน้ำมูล.*
- กฤษฎาภรณ์ ยูงทอง. (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนางิ้ว อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์: กรณีศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนางิ้ว. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, เพชรบูรณ์.*
- กริชกมล เหล่าอรรค. (2550). *บทบาทของเทศบาลตำบลหัวขวางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.*
- โกวิท พวงงาม และธีรเดช ฉายอรุณ. (2543). *ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติของประชาชนในการมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานแบบกระจายอำนาจ. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, กรุงเทพมหานคร.*
- ขนิษฐา ศรีนนท์. (2543). *การมีส่วนร่วมของชุมชนย่อยต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครนนทบุรี. (ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.*
- จุไรถัยกษณ์ จิตรสabay. (2548). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเป่า อำเภอตระกานพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.*
- เจนจิรา สุคำภา. (2547). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.*

- ชัยศ ทะไกรราช. (2547). *ระดับการมีส่วนร่วมของประชามหมู่บ้านในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- คาราณี ศรีจันทร์อ่อน. (2543). *การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกสภาเทศบาลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. (ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ทานตะวัน อินทร์จันทร์. (2546). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อยในเขตเทศบาลเมืองลำพูน*. (การค้นคว้าแบบอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- เทศบาลตำบลสนม, สำนักงาน. (2558). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลสนม* (พ.ศ. 2559 – 2563)., หน้า 10-16.
- น้ำฝน สมศรีนวล. (2547). *การมีส่วนร่วมของประชามตำบลในการดำเนินกิจการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐาน เขตพื้นที่อำเภอนางรอง องค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- บุญเทียม จันสุข. (2548). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ประพัฒน์ เดชหาญ. (2544). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมพัฒนาชุมชน: ศึกษากรณีผู้ได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิช่วยพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนในจังหวัดขอนแก่น*. (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ประพันธ์ วรรณบวร. (2543). *การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา*. (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

- ปิยนุช แสงวุธ. (2546). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนางาม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- พันทิพา พันธุ์สุรินทร์. (2548). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขุ่นใหญ่ อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ไพบุลย์ ศรีประดู่. (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลคอกกล้า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- มานพ ฉวีรักษ์. (2546). กลยุทธ์องค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ศึกษากรณี: องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองศรีไค อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- รัมภา แก้วปิ่นทอง. (2544). การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการปลูกป่าชายเลน ศึกษากรณีเขตพื้นที่ตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. (ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- วันเพ็ญ บุญเผือก. (2546). ความต้องการมีส่วนร่วมและความเป็นไปได้ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านฉางให้เป็นเมืองน่าอยู่. (ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ศิวา ภาพแสน. (2547). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนบุญวัฒนา 2 อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สมชัย สิริสมบัติ. (2544). การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาลคู่ “เมืองน่าอยู่” ในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี. (ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สมบูรณ์ กนกหงส์. (2544). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์. (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

- สายยันต์ ภิรมย์กิจ. (2547). *บทบาทของเทศบาลตำบลหนองบัวระเหวในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สิริพัฒน์ ลากิจตร. (2550). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- สุภาพ ศรีเมือง. (2544). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบล: ศึกษากรณีตำบลบ้านโพธิ์อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สุวัฒน์ ประทุมเงิน. (2559). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองไทร อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- อมรรัตน์ ศิริกาญจนวงศ์. (2551). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- อนุชัย บุรณประเสริฐกุล. (2545). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลและบำรุงรักษาทางหลวงชนบทของกรมโยธาธิการ: กรณีศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- อรพรรณ นาคมหาชลาสินธุ์. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชน*. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2559 จาก www.opdc.go.th/conrent.php.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบราชสันตติวงศ์

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) ได้แก่

- 1) นายสงบ สาลี
ตำแหน่ง ปลัดเทศบาลตำบลสนม
(นักบริหารงานท้องถิ่นระดับกลาง)
- 2) พันจ่าเอกปราโมทย์ ดาทอง
ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายปกครอง
รักษาราชการแทนผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน
(นักบริหารงานทั่วไป ระดับต้น)
- 3) นายwnัส พรหมบุตร
ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายแผนและงบประมาณ
รักษาราชการแทนผู้อำนวยการกองการศึกษา
(นักบริหารงานทั่วไป ระดับต้น)

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
สืบราชสันตติวงศ์

แบบสอบถาม

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา เทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ให้ตรงหรือใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ	() ชาย	() หญิง
2. อายุ	() ต่ำกว่า 20 ปี	() 20 – 30 ปี
	() 31 – 40 ปี	() 41 – 50 ปี
	() 51 ปีขึ้นไป	
3. ระดับการศึกษา	() ประถมศึกษา	() มัธยมศึกษา
	() ปริญญาตรี	() สูงกว่าปริญญาตรี
4. อาชีพ	() รับราชการ/พนักงานของรัฐ	() รัฐวิสาหกิจ
	() ธุรกิจส่วนตัว	() ค้าขาย
	() รับจ้าง	() เกษตรกร
	() อื่น ๆ ระบุ.....	
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	() ไม่เกิน 5,000 บาท	() 5,001 – 15,000 บาท
	() 15,001 – 25,000 บาท	() 25,001 บาท ขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านในแต่ละข้อความ

ข้อความ	ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม	
	มี/ใช่	ไม่มี/ไม่ใช่
คุณลักษณะด้านคุณธรรมของนายกเทศมนตรี		
1. นายกเทศมนตรีสามารถเป็นที่พึ่งให้กับคนในชุมชนได้		
2. นายกเทศมนตรีมีความน่าเคารพ ศรัทธา		
3. นายกเทศมนตรีมีความน่าเชื่อถือ		
4. นายกเทศมนตรีมีความเสียสละ มีคุณธรรม		
คุณสมบัติด้านความสามารถของนายกเทศมนตรี		
1. นายกเทศมนตรีเป็นคนกล้าตัดสินใจ		
2. นายกเทศมนตรีมีความมั่นใจที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น		
3. นายกเทศมนตรีมีการกระตุ้นให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา		
4. นายกเทศมนตรีมีศักยภาพในการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไข		
5. นายกเทศมนตรีรู้จักแหล่งขอความช่วยเหลือ		
6. นายกเทศมนตรีมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก		
7. นายกเทศมนตรีทำงานอย่างซื่อสัตย์		
8. นายกเทศมนตรีมีความรับผิดชอบ		
การให้คุณค่าทางสังคมต่อสมาชิกสภาเทศบาล		
1. สังคมมีการให้คุณค่าต่อระบบอาวุโส		
2. สังคมมีการให้ความสำคัญกับระบบเครือญาติ		
3. มีการให้ความสำคัญต่อสิทธิชุมชน		
4. มีการเห็นคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่น		

ข้อความ	ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม	
	มี/ใช่	ไม่มี/ไม่ใช่
ความตระหนักของตัวสมาชิกสภาเทศบาลต่อการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น		
1. สมาชิกสภาเทศบาลมีจิตสำนึกรักท้องถิ่น		
2. สมาชิกสภาเทศบาลภาคภูมิใจในท้องถิ่น		
3. สมาชิกสภาเทศบาลมีสำนึกความเป็นเจ้าของทรัพยากร		
4. สมาชิกสภาเทศบาลตระหนักถึงปัญหาหรือการได้รับผลกระทบร่วมกัน		
5. สมาชิกสภาเทศบาลต้องการให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดี		
ความใส่ใจในกิจกรรมของชุมชน		
1. ประชาชนมีความสนใจรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านต่างๆ		
2. ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจต่อความสำคัญของกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นในชุมชน		
3. ประชาชนมีความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน เช่น มีเวลา มีความสนใจ มีความตั้งใจ		
ความเข้มแข็งของชุมชน		
1. ประชาชนเข้าร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน		
2. ประชาชนมีความสามัคคีในระดับหมู่บ้านและครัวเรือน		
3. ประชาชนมีการแสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของชุมชน		
4. มีการระดมความคิดเห็นและแก้ไขปัญหา		
5. มีการจัดกิจกรรมเรียนรู้ในชุมชน		
6. มีการจัดทำแผนชุมชน		
7. สมาชิกในชุมชนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่		
8. กรรมการหมู่บ้าน/ชุมชน รับผิดชอบ ขยันขันแข็ง		
การได้รับการสนับสนุนและการยอมรับ		
1. ชุมชนได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากเทศบาล		
2. ชุมชนได้รับการสนับสนุนข้อมูลข่าวสารจากเทศบาล		
3. เทศบาลพาไปศึกษาดูงานในต่างท้องถิ่น		
4. ชุมชนได้เข้าร่วมกิจกรรมสาธิต/อบรม		
5. ชุมชนได้รับการยอมรับจากหน่วยงานภาครัฐ		
6. ชุมชนได้รับการยอมรับจากชุมชนอื่นๆ		

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
เทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

คำชี้แจง คำถามนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของท่านที่ได้ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ที่ผ่านมากับเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ว่าอยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างให้ตรงกับระดับการมีส่วนร่วมของท่าน ที่เกิดขึ้นจริงเพียงข้อละ 1 แห่งเท่านั้น

โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
1. ท่านเข้าร่วมประชุมประชาคมเพื่อสนองปัญหา/ความต้องการของชุมชน					
2. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแผนงาน/โครงการของชุมชนต่อที่ประชุมประชาคม					
3. ท่านมีส่วนร่วมจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาตามความจำเป็นเร่งด่วนและความต้องการของชุมชน					
4. ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนา					
5. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา/ความต้องการของชุมชน เพื่อจัดทำแผนพัฒนา					

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2. ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ					
6. ท่านมีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงานตามโครงการ หรือกิจกรรมของเทศบาล					
7. ท่านมีส่วนร่วมให้การสนับสนุนเงิน วัสดุ อุปกรณ์ และแรงงานแก่เทศบาลในการพัฒนาท้องถิ่น					
8. ท่านให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานตามโครงการ/ กิจกรรมของเทศบาลนำไปดำเนินการ					
9. ท่านมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า ศาลาอเนกประสงค์ เป็นต้น					
10. ท่านมีส่วนร่วมในโครงการก่อสร้างที่เทศบาลได้ดำเนินการ					
3. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์					
11. เทศบาลได้จัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเครื่องอุปโภค บริโภค-เครื่องมือ เครื่องใช้ในการประกอบอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเพื่อแจกจ่ายให้กับประชาชนในท้องถิ่น					
12. เทศบาลได้จัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวกับงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ให้กับประชาชนในท้องถิ่น					
13. เทศบาลได้จัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวกับงานด้านการศึกษา ศาสนา กีฬา และเยาวชนให้กับประชาชนในท้องถิ่น					
14. เทศบาลได้จัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวกับงานด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน เช่น การส่งเสริมอาชีพและการฝึกอบรมอาชีพ					
15. เทศบาลได้ให้เงิน/จ่ายค่าตอบแทน/มอบของรางวัลให้แก่ประชาชน ที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการกับเทศบาล					

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผล					
16. เทศบาลได้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ ตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาเทศบาล					
17. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตาม การนำแผนพัฒนา ไปปฏิบัติ					
18. เทศบาลได้แต่งตั้งประชาชนเข้าร่วมเป็นกรรมการ ในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตาม แผนพัฒนาเทศบาล					
19. ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสของ การปฏิบัติงานของเทศบาล					
20. ท่านมีส่วนร่วมรับรู้ความก้าวหน้าของโครงการ/ ปัญหาและอุปสรรคของแผนพัฒนาเทศบาล					

ตอนที่ 4 ปัญหา และข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

คำชี้แจง ขอให้ท่านบอกถึงปัญหา และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาเทศบาล มีจำนวน 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณค่ะ...

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสุชาลินี พลทรัพย์
วัน เดือน ปีเกิด	3 ธันวาคม 2523
สถานที่เกิด	อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์
ประวัติการศึกษา	บธ.บ. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ พ.ศ. 2546
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์
ตำแหน่ง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

